

De bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet: En kvalitativ studie om vägen till kriminella miljöer

- Kriminellas livsstil i utsatta områden

Av: Esra Akan & Meriem Cherif

Handledare: Christophe Foultier

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Kandidatuppsats 15 hp

Examensarbete i socialt arbete | Vårterminen 2021

Socionomprogrammet med storstadsprofil

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Abstract

The overall purpose of the study is to investigate the underlying causes of juvenile delinquency. The focus is particular on understanding the risk factors that can lead to the development of criminal behavior. The approach for this study has thus been a qualitative content analysis with semi-structured interviews. The study is a quality study based on the life story of three informants who had a criminal lifestyle as a youth. The results show that there are several factors that can cause juvenile delinquency. These factors are intertwined and create a pattern because they are interdependent and can also be a consequence of another factor. This study is characterized by previous research and theoretical perspectives that provide the opportunity to find similarities with the empirical material. The underlying causes of this study are *schooling, housing, social environment, the individual's parents not fulfilling their role, the individual's low self-esteem, the loss of their connected person, and the environment consisting of criminals*. These factors have individually or jointly with other factors caused juvenile delinquency among the informants. Several different causes have been shown to be related to each other and have resulted in a more comprehensive criminal lifestyle. Furthermore, the material has been analyzed according to previous research in order to find similarities and also the theoretical perspectives on which the study is characterized.

Title: "The underlying causes of juvenile delinquency: A qualitative study of the lifestyle of former criminals" - Criminals' lifestyle in vulnerable areas.

Author: Esra Akan & Meriem Cherif

Number of words: 16 622

Keywords: Juvenile delinquency, particularly vulnerable areas, young people, risk factor, crime

Sammanfattning

Studiens övergripande syfte är att undersöka de bakomliggande orsakerna till varför människor hamnar i kriminalitet. I synnerhet fokuserar vi på att få en förståelse över vilka riskfaktorer som kan resultera till att man som ung utvecklar ett kriminellt beteende. Tillvägagångssättet för denna studie har således varit en kvalitativ innehållsanalys med semistrukturerade intervjuer. Studien är en kvalitetsstudie baserad på tre informanters livsberättelse. Resultatet visar att det finns flera faktorer som kan orsaka ungdomskriminalitet. Dessa faktorer hänger ihop och skapar ett mönster eftersom de är beroende av varandra och kan även vara en följd orsak till en annan faktor. Denna studie präglas av tidigare forskning och teoretiska perspektiv som ger möjligheten till att finna likheter med det empiriska materialet. De bakomliggande orsakerna denna studie kommit fram till är *skolgången, bostadsområdet, sociala miljö, individens föräldrar som inte uppfyller sin roll, individens dåliga självkänsla, förlorandet av sin anknytningsperson, och omgivningen som består av kriminella personer*. Dessa faktorer har enskilt eller gemensamt med andra faktorer orsakat ungdomskriminalitet hos informanterna. Flera olika orsaker har visat sig ha ett samband mellan varandra och resulterat till en mer omfattande kriminell livsstil. Vidare har materialet analyserats utefter tidigare forskning för att kunna hitta likheter och även de teoretiska perspektiven som studien präglas på.

Titel: “De bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet: En kvalitativ studie om vägen till kriminella miljöer” - Kriminellas livsstil i utsatta områden.

Författare: Esra Akan & Meriem Cherif

Antal ord: 16 622

Nyckelord: Ungdomskriminalitet, särskilt utsatta områden, ungdomar, riskfaktor, brott

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till samtliga informanter som valde att ställa upp på en intervju trots att kriminalitet är ett känsligt ämne. Det är genom informanternas livsberättelser som vi fått möjligheten till att genomföra denna studie. Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Christophe Foultier som stöttat och väglett oss under vår uppsatsprocess.

Under hela denna uppsatsprocess har vi delat lika mycket ansvar. För varje avsnitt har vi skrivit, diskuterat och reviderat tillsammans. Vi vill således även tacka för varandras stöttning under hela denna process.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemformulering	3
1.3 Syfte och forskningsfrågor	4
1.4 Avgränsningar	4
1.5 Ungdomskriminalitet som uppdrag i socialt arbete	5
1.6 Begreppsdefinitioner	5
1.6.1 <i>Ungdomar</i>	6
1.6.2 <i>Riskfaktorer</i>	6
1.6.3 <i>Brott och den kriminella livsstilen</i>	7
1.6.4 <i>Särskilt utsatta områden</i>	7
1.7 Disposition	8
2. Forskningsöversikt	9
2.1 Sökprocess	9
2.2 Individens personliga egenskaper och psykiska tillstånd	10
2.3 Familjerelationer	11
2.4 Miljön bakom kriminalitet	12
2.5 Den sociala omgivningen	13
2.6 Sammanfattning	14
3. Forskningsmetod	15
3.1 Urval & avgränsning	15
3.2 Datainsamling och operationalisering	16
3.3 Bearbetning och genomförande av intervjuer	16
3.4 Metodologin och analysmetod	17
3.5 Studiens tillförlitlighet	19
3.5.1 <i>Trovärdighet</i>	20
3.5.2 <i>Överförbarhet</i>	20
3.5.3 <i>Pålitlighet</i>	20
3.5.4 <i>Möjlighet att styrka och konfirmera</i>	20
4. Teoretiska perspektiv	21
4.1 Anknypningsteori	22
4.2 Spegeljäget	23
4.3 Resiliens	24
4.4 Stämplingsteorin	25
4.5 Sammanfattning	26

5. Undersökningens resultat – tolkning och analys	27
5.1 Presentation av informanterna	27
5.2 Miljön bakom kriminalitet	28
5.2.1 <i>Skolgång som faktor</i>	28
5.2.2 <i>Bostadsområde - En miljö där ungdomar växer och utbildas med kriminalitet</i>	31
5.2.3 <i>Sociala miljö som kombineras med det rumsliga</i>	32
5.3 Familjerelationer	33
5.3.1 <i>Föräldrarollen som inte uppfylls</i>	33
5.3.2 <i>Dålig självkänsla - En konsekvens av bristande anknytning i barndomen</i>	34
5.3.3 <i>Att förlora sin anknytningsperson</i>	35
5.3.4 <i>Familijs stöttande till att lämna den kriminella livsstilen bakom sig</i>	37
5.4 Den sociala omgivningen	38
5.4.1 <i>Kriminell omgivning</i>	38
5.4.2 <i>Stöttande vänner</i>	39
5.5 Kriminalitet som livsstil	40
5.5.1 <i>Risikfaktorer</i>	41
5.5.2 <i>Samhörighet med kriminella nätverk</i>	41
6. Diskussion och slutsatser	42
7. Referenser	47
Bilaga 1	
Bilaga 2	
Bilaga 3	

1. Inledning

1.1 Bakgrund

“(...). Den ska veta att den är med och finansierar de här gängen, för en stor del av deras finansiering är narkotika. Det finns också fler typer av brottslighet, alla svarta affärer. Vi måste som ett samhälle fråga oss är jag med och göder det här.” (Löfven i Clason 2019).

Sveriges statsminister Stefan Löfven kommenterade kriminaliteten efter flera skjutningar, brotts handlingar och den ökade växten av segregation. En av de handlingarna var kvinnan som blev skjuten i en allmän gata i Malmö när hon bar sitt barn i famnen (Hedlund et al. 2019). Strax efter denna handling sköts en annan kvinna i sin lägenhet (Israelsson, 2019). Löfven konstaterar att de olika typer av kriminalitet är ett socialt problem som samhället bör ta ansvar över. Vidare berättar han att detta kommer från ungdomarna och att de borde inse “konsekvenserna” av sina handlingar.

“Jag tycker att är man uppe i åldern 18, 19, 20 så måste man förstå mer konsekvensen av sina handlingar. Det är därför vi vill utreda och remittera och höra andra myndigheters åsikter om det...” (Löfven i Clason 2019).

I en ny rapport framgår det att det dödliga skjutvapenvåldet i Sverige har ökat och att detta är nära relaterad till den kriminella miljön i utsatta områden. Sverige klassas som toppländerna i Europa för dödsskjutningar (BRÅ 2021, ss. 9-10). Enligt Sverigedemokraterna är invandringen orsaken till den ökade segregationen och kriminalitet (Marttinen, 2021). Ungdomskriminalitet har skapat negativa förändringar i samhället. Den ökade kriminaliteten i form av dödsskjutningar har även orsakat en otrygghet och oro i samhället. Enligt BRÅS (Brottsförebyggande rådets) undersökning om tryggheten på den nationella nivån visar undersökningens resultat att medborgarna är oroliga för brott. Det handlar inte endast om brott som skulle drabba den enskilde individen utan personerna är oroliga för samhällets utveckling och kriminalitet. I Sverige var 65% av de personerna som var med i undersökningen känner sig mycket eller ganska otrygga när de behöver gå ut på kvällarna i deras eget bostadsområde (BRÅ 2019).

Detta ökar otryggheten och växten av segregation i samhället som fick Sveriges statsminister att klassa detta som ett samhällsproblem. I samband med skjutningarna och den ökade framväxten av segregation har polisen framfört 22 särskilt utsatta områdena (se bilaga 3). Den nya listan påverkar de tre svenska storstäder - Stockholm, Malmö och Göteborg. Poängen är att det ska gör det möjligt för polisen att kunna utforska och frambringa den befintliga lägesbilden på de särskilt utsatta områdena. För polisen har det såldes varit utmanande att fullfölja sitt uppdrag. Enligt polisen uppstår ungdomskriminalitet i dessa särskilt utsatta områden också delvis "parallella strukturer och extremism" (Larsson & Moreno 2019).

I nuläget begår de flesta ungdomar brott vanligtvis mellan 13-17 år (Polisen 2019). BRÅ konstaterar att hälften av Sveriges ungdomar som går på sista året på högstadiet begår brott minst en gång under de senaste tolv månaderna. Den vanligaste brottet ungdomar begår är stöld. Andra brott som är vanligt förekommande är våldsbrott, skadegörelse och narkotikabrott (BRÅ 2020, s. 10). Det finns dock en liten grupp av ungdomar som begår fler (Polisen 2019). Dessa ungdomar löper större risk att ha en mer omfattande kriminell livsstil. Detta påverka det svenska samhället negativt genom att den svenska befolkning känner en otrygghet och oro för att utsättas för brott. För en del kan otryggheten resultera till en begränsning i sitt vardagliga liv. Det påverkar framför allt den enskilda individen som påverkas negativt genom att fortsätta involvera sig i den kriminella livsstilen (BRÅ 2019, s. 140).

Som det tidigare nämnts kan ungdomskriminalitet orsaka allvarliga skador dels för de som hamnar i kriminalitet och dels för samhälle i sin helhet. Detta i och med att otrygghet ökar och segregationen växer som ökar "vi" och "dom" känslan i samhället. I denna studie är vi intresserade av vad de bakomliggande orsakerna är ungdomskriminalitet. Det är således viktigt att det inom socialt arbete arbetas med förebyggande processer för att hindra dessa riskfaktorer från att utvecklas från början.

1.2 Problemformulering

Skjutningar som är en sorts av kriminalitet har blivit mer förekommande i det svenska samhället genom åren. Detta på grund av den ökade segregationen av utsatta områden som även har skapat en “vi” och “dom” känsla i samhället (Kelly, 2003, s. 166). Det beskrevs som ett samhällsproblem enligt statsministern Stefan Löfven (Clason 2019). Ett socialt fenomen som belyser ett ökande behov för trygghet i samhället och en hög politisk prioritet för att bekämpa återkommande ungdomsbrottslighet (BRÅ 2019). På nyhetsmedier har journalisterna rapporterat fler fall där ungdomar begår olika brottsformer som är komplexa att analysera utifrån en helhetsbild. Detta eftersom de berörda personernas bakgrundsteckningar saknas och vad kriminalitet egentligen beror på. I samband med att kriminaliteten ökar i samhället behövs det konkreta lösningar för att hjälpa ungdomar som hamnat i kriminalitet. Genom att bättre förstå bakomliggande faktorer i relation till ungdomskriminalitet och arbeta med ett förebyggande syfte för att hindra ungdomar till att utveckla ett kriminellt beteende. Socialtjänsten har således en betydande roll i förebyggande processer för att kriminaliteten ska avta i det svenska samhället. Det skulle även behövas andra ideella organisationer som hjälper och underhåller ungdomarna för att hålla sig borta från kriminaliteten. På makronivå blir avtagandet av ungdomskriminalitet mindre kostsamt för samhället, vilket resulterar till att den befolkningen i Sverige känner sig mer trygga och mindre begränsade i sitt vardagliga liv. På mikronivå skulle ungdomarna känna sig mer trygga i sig själva, lyckas i framtiden och skapa en bättre självkänsla.

Det är angeläget att socialarbetarna har förståelse över de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet för att på ett effektivt sätt kunna hjälpa ungdomar samt att uppdatera kunskap kring frågan. För att socialtjänsten och andra relevanta aktörer som polis, skola och fritidsverksamheter ska kunna utföra rätt åtgärder vid rätt tidpunkt är det viktigt att vara uppmärksam på tidiga tecken på normbrytande beteenden och ha vetskap om risk- och skyddsfaktorer. Detta eftersom det ger möjlighet till ungdomar att få rätt stöd och insatser för att lämna kriminaliteten eller inte hamna där överhuvudtaget (Socialstyrelsen 2020, s. 16).

1.3 Syfte och forskningsfrågor

Studiens övergripande syfte är att förstå de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet och även de effekterna av ungdomskriminalitet i relation till omgivningen enligt studiens informanter. För att kunna besvara studiens syfte har vi valt att vända oss till de individerna som ämnet berör. Denna studie präglas på informanternas livserfarenheter och berättelser. Utifrån detta kommer dessa frågeställningar att vidtas:

- Vad är de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet enligt studiens informanter?
- Hur har ungdomskriminaliteten påverkat informanternas liv?

1.4 Avgränsningar

Studien fokuserar på informanternas erfarenheter och livsberättelser. Således har det skett en avgränsning på att inte ha informanter som är förstagångsbrytare eller engångsförbrytare. Vi har valt att intervjua informanter som haft en kriminell livsstil i flera år för att kunna få en bredare bild över tidigare kriminellas livssituation utifrån olika aspekter. Informanterna ska dock inte ha en pågående kriminell livsstil och inte ha haft det under de senaste två åren. Detta eftersom det kan ur ett etiskt perspektiv vara olämpligt att intervjua kriminella personer som även kan innebära risker för intervjuaren och informanten. Av den anledningen har vi valt att inte gå in specifikt på vad personerna har begått för brott tidigare för att inte hamna i de etiska dilemman. Att intervjua före detta kriminella personer kan även ge möjligheten till att dessa personer hunnit reflektera över sin kriminalitet och de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet. Det är dessutom intressant att lyfta upp hur informanterna lämnat kriminaliteten bakom sig för att kunna få en djupgående förståelse om faktorerna som resulterat till kriminalitet även resulterat till att ungdomarna lämnat kriminaliteten bakom sig.

För att kunna fördjupa sig på de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet har vi kontaktat KRIS, Kriminellas revansch i samhället. KRIS är en religiöst och politiskt obunden organisation i Sverige och skapades år 1997. Målen och syftet med denna organisation är att understödja före detta kriminella och missbrukare att hålla sig ifrån den kriminella livsstilen och missbruket. Detta genom att tillhandahålla hederlighet, drogfrihet, kamratskap och solidaritet (KRIS u.å.). KRIS har gett möjligheten till att kunna uppnå studiens syfte genom

att få kontakt med informanter med relevant bakgrund för att kunna intervjua personer som tidigare haft en kriminell livsstil. Enligt oss är det fördelaktigt att begränsa antalet informanter för att kunna fokusera på faktorerna ur ett psykosocialt perspektiv. En annan avgränsning på denna studie är att informanternas uppväxtmiljö har avgränsats till Stockholms län. Detta för att bättre kontextualisera materialet som vi analyserar..

1.5 Ungdomskriminalitet som uppdrag i socialt arbete

Socialtjänsten är den myndigheten som ansvarar för ungdomar som begår brott eller riskerar att begå brott. Enligt 1 kap. 1 § socialtjänstlagen; SoL (2001:453) har socialtjänsten i uppdrag att främja individens ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor, och aktiva deltagande i samhällslivet. När det handlar om barn ska socialtjänsten utgå från barnets bästa enligt 1 kap. 2 § SoL. Socialtjänsten har i uppdrag till att ge stöd och insatser som krävs för att motverka ungdomskriminalitet samt hjälpa de ungdomar som redan har en kriminell livsstil (Socialstyrelsen 2019, ss. 27-28). Enligt 31 § lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare; LuL (1964:167) ska socialtjänst utreda ärendet för personer som inte har fyllt 15 år och misstänks för brott som motsvarar ett fängelse år eller mer för att bedöma om ungdomar är i behov av insatser från socialtjänsten med hänsyn till individens hälsa och utveckling.

Som socionom är det således viktigt att ha kännedom om de bakomliggande faktorerna som kan leda till en kriminell livsstil. Detta eftersom det ger större möjlighet till att sätta in rätt insatser vid rätt tillfälle för att individen inte ska utveckla ett kriminellt beteende. Av den anledningen är det angeläget att studera de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet. Detta ger dessutom möjlighet till att kunna minska på kriminaliteten i samhället genom att upptäcka tidiga riskfaktorer hos ungdomar.

1.6 Begreppsdefinitioner

I detta avsnitt kommer begreppsdefinitioner att presenteras med utgångspunkt av sin relevans för de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet. Presentationen av begreppsdefinitioner kommer således ske i olika underrubriker; ungdom, riskfaktorer, brott och den kriminella livsstilen, och särskilt utsatta område.

1.6.1 Ungdomar

Begreppet ungdomar är svårdefinierat. Begreppet ungdomar tillämpas olika beroende på vad de olika forskningsområdena och myndigheterna har för uppfattning. Ungdomar är en period i människans liv som är mellan barndomen och det vuxna livet. I praktiken är detta dock annorlunda. Estrada och Flyghed (2017) menar att ungdomsperioden varierande från person till person och varar beroende på hur snabbt personen växer ur den (Estrada & Flyghed 2017, s. 15). Ett exempel på olika uppfattningar inom myndigheter är Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor som tillämpar begreppet för personer mellan 13-25 år (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor). Inom socialtjänsten används begreppet ungdomar för personer som är under 18 år (Socialstyrelsen 2020 s. 17).

Myndigheter har det svårt att sammanfatta olika egenskaper och sociala dynamiker i relation till begreppet beroende på sociala processer som ungdomarna upplever. En definition som Estrada och Flyghed (2017) använder är att människan betraktas vara vuxen när den har möjlighet att försörja sig själv, har hittat sin identitet och är självständig. Ungdomsfasen består av tre olika delar; biologiska, den sociala och den psykologiska. Den biologiska delen handlar om att personen ska komma in i puberteten och sker i åldern mellan 13 och 14 år. Den psykologiska handlar om att personen ska hitta sig själv och sin identitet denna fas pågår ungefär i nio år och börjar när personen är elva år. Den sociala handlar om att personen gör sig fri från föräldrar och skapar sig nya kontakter och gemenskaper för att klara sig i vuxenlivet (Estrada & Flyghed 2017 ss. 15-20). Denna studie bygger på ungdomarna och de bakomliggande orsakerna till kriminalitet. Detta innebär att studien kommer att grunda sig på ungdomar som var kriminella mellan dessa åldersgrupper, 13-25 år, som olika forskningsområdena och myndigheterna framlagt för att kunna få en helhetsbild.

1.6.2 Riskfaktorer

En riskfaktor för ett visst beteende är ett förhållande, en händelse, en egenskap eller en process som kan leda till ett icke-önskvärt utfall. Enligt forskning är det viktigt att undersöka samvariationen mellan olika faktorer och det icke-önskvärda utfallet. Detta gör det möjligt att kunna identifiera vilka riskfaktorer som utvecklar ett kriminellt beteende. Det är dock svårt att dra markanta gränser om orsakssambandet. Detta dels eftersom det gäller det mänskliga beteendet, dels för att det sällan är där en eller få faktorer som leder till det oönskade beteendet. Trots detta menar forskningen att det på något sätt finns samvariation mellan den

specifika faktorn och förhållandet och det kriminella beteendet (Socialstyrelsen 2020, s. 25). Riskfaktorer kan delas in tre olika nivåer; individuell nivå, social nivå och strukturell nivå. Individuell nivå handlar exempelvis om personligheter och beteenden. En riskfaktor som kan vara på en social nivå är hur väl individens närmiljö fungerar. På strukturell nivå kan riskfaktorer vara olika förutsättningar och strukturer i samhället som exempelvis tillgång till ANDTS; alkohol, doping, narkotika, tobak och poker (Folkhälsomyndigheten 2016).

1.6.3 Brott och den kriminella livsstilen

När begreppet brott tillämpas i denna studie handlar det om personer som begått brottsliga handlingar och riskerar att få straffrättsliga konsekvenser. Det kan dessutom röra sig om normbrytande beteenden som kan innebära både lagöverträdelser men även normbrott som inte resulterar till straffrättsliga konsekvenser. Innebörden av normbrytande beteenden är de destruktiva och negativa beteenden hos den enskilda individen som resulterar att denne bryter mot de normer eller etablerade regler som finns i samhället (Socialstyrelsen 2020, s. 16). Dessa normbrytande beteenden hos den enskilde är i sig inte brottsligt men detta beteende kan leda en kriminell livsstil. Beroende på hur den enskilde individens levnadsförhållandena och sociala interaktionen ser ut utvecklas individen åt en specifik riktning. Riktningen kan innebära att den avstår från att ha normbrytande beteenden eller fortsätter att ha det med risk till att utveckla en kriminell livsstil. Denna risk finns om den enskilda individen känner en samhörighet med den kriminella gruppen (Bergström 2019, s. 94). Den kriminella livsstilen i denna studie är en benämning som kommer att användas för personen som har ett normbrytande beteenden och begår olika former av brott för att den utvecklat en kriminell karriär (ibid., s. 219).

1.6.4 Särskilt utsatta områden

Ett utsatt område är ett geografiskt avgränsat område som kännetecknas av låg socioekonomisk situation som den kriminella verksamheten har sitt inflytande på lokalsamhälle. Människor som är bosatta i dessa utsatta områden riskerar i högre grad utveckla kriminellt beteende jämförelsevis med andra områden. Det är därav vanligt förekommande att människorna i lokalsamhället får bristande förtroende för framtiden som exempelvis misslyckande utbildning, ohälsa och arbetslöshet. En strukturell riskfaktor som finns i utsatta områden är exempelvis dess fysiska miljö och sociala gruppers upplevelse av oro samt diskriminering på grund av sociala eller etniska stereotyper. Detta på grund av

kriminaliteten som historiskt och globalt pågående konflikter resulterar till ett avtryck i det lokala samhället. Det finns därav en grupp med unga personer som är mer benägna att ha ett normbrytande beteende och till och med integrera sig med kriminella aktörer. Denna kriminaliserade process resulterar i sin tur till att en stor del av uppväxtmiljön påverkas (Polisen 2017, s. 4).

De utsatta bostadsområdena har bedömts utifrån fyra olika kriterier; invånaren i bostadsområdets benägenhet att vara med i rättsliga processer, möjlig jämnloppande sociala strukturer, extremism, och om polisen har möjlighet att verkställa sitt ärende. Om alla dessa fyra kriterier är uppfyllda benämns området som särskilt utsatt. Det finns totalt 61 områden som benämns definieras som ett utsatt område. Av dessa definieras 23 område som särskilt utsatta områden. Sedan förra rapporten har det tillkommit nya utsatta områden och detta menar polisen att det beror på deras ökade inflytande i området som resulterat till att de fått en mer omfattande förståelse om problem i det utsatta området (Polisen 2017 s. 7).

Den ökade segregationen i samhället påverkar skolornas funktion i de utsatta områdena. Detta resulterar till att barnen från dessa områden har sämre betyg (Karlsson et al. 2013, s. 162). Barnfamiljerna och personer som har det bra ekonomiskt flyttar ut från de utsatta områdena för att söka bättre skolgång och tryggare platser. Det resulterar till att fastighetspriserna i de utsatta områdena sjunker mer och ger ökad sociala problem som kan resultera till att utveckla ett kriminellt beteende (Urban 2018, s. 101). I och med att begreppet segregation används i negativa sammanhang är det vanligt förekommande att begreppet förklaras som något negativt (Magnusson Turner & Andersson 2008, s. 89). Särskilt utsatt område och segregationen kräver i högre grad att flera samhällsaktörer arbetar tillsammans för att lösa de befintliga problemen gällande ungdomskriminalitet. Anledningen till att begreppet särskilt utsatta områden och segregation är relevant för denna studie är att begreppen ger en ökad förståelse över de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet.

1.7 Disposition

Studien består av sex avsnitt. I första avsnittet redogörs för inledning som omfattas av bakgrund, problemformulering och avgränsning samt begreppsdefinitioner. I avsnitt två presenteras en forskningsöversikt som belyser om varför människor hamnar i kriminalitet. I avsnitt tre redogör vi vår metod och tillvägagångssätt. I det fjärde avsnittet redogörs det

teoretiska perspektiv som leder studien till en fördjupning av de faktorer som presenteras i avsnittet om tidigare forskning. Därefter presenteras ett femte avsnitt som handlar om undersökningens resultat och dess tolkning och analys. I sista avsnittet redogörs för diskussioner och slutsatser samt förslag på fortsatt forskning.

2. Forskningsöversikt

I detta avsnitt kommer tidigare forskning att presenteras med utgångspunkt av en redogörelse för forskning som har sin relevans för de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet. Det kommer ytterligare att redogöras för sökprocessen för hur insamlingen av de valda vetenskapliga artiklarna har gått till. Presentationen av tidigare forskning kommer således ske i olika underrubriker som rubricerats utifrån det teman som är förknippat med de vetenskapliga artiklar som lyfts fram.

2.1 Sökprocess

För att kunna besvara på studiens syfte har tidigare forskning valts utefter vilken relevans den har för studiens ämne. För att finna relevant forskning har det använts olika sökmotorer; Scopus, Söderscholar och Social Services Abstracts. I dessa sökmotorer har vi använt oss av ett filter för att kunna finna vetenskapliga artiklar som är expertgranskade. Expertgranskade vetenskapliga artiklar används ger möjlighet till att öka studiens validitet och trovärdigheten. För att komma fram till relevanta artiklar använde vi oss av de nyckelorden som är centrala i denna studie. De använda sökorden är "kriminalitet", "criminal", "youth", "factors," "crime", "suburb", "juvenile", "delinquency" och "risk factors". Dessa ord har ytterligare associerats med varandra i sökningen för att få fler sökresultat. De intressanta artiklarna har dokumenterats och därefter valdes de mest relevanta artiklar för denna studie. Det hittades ett tiotal vetenskapliga artiklar men av dessa artiklar valdes det elva artiklar. Utgångspunkten till att finna relevanta artiklar var att studierna handlade framför allt om ungdomskriminalitet och dess koppling till risk-skyddsfaktorer, familj- och skolfaktorer, psykiska tillstånd, ungdomsförbrytare, och påverkan av självkontroll.

2.2 Individens personliga egenskaper och psykiska tillstånd

De individuella egenskaperna är en viktig aspekt för att kunna undersöka om de bakomliggande orsakerna till kriminalitet. Forskningen visar att personer som har en låg självkontroll löper större risk att begå kriminella handlingar och bli utsatta för exponering (Brown 2019, s. 694). Därför är exponeringen för våld och låg självkontroll faktorer för att kunna begå kriminella handlingar och utveckla ett antisocialt beteende. Studien betonar också att antisocialt beteende i sammankoppling med brist på empati och skuld känslor resulterar till att en mildare handling av kriminalitet leder till en mer omfattande kriminalitet som ingår i individens livsstil (Segeren et al. 2020, ss. 10-11). En skyddsfaktor för ungdomskriminalitet är ungdomars engagemang och motivation. Ungdomar som har ett större engagemang för att studera har mindre risker att begå kriminella handlingar i jämförelse med de ungdomar som har ett mindre engagemang för att studera har större risker att begå kriminella handlingar (Tan, Zuraini & Mahadir 2019, s. 148).

När det gäller ungdomar som arresteras framgår det i en internationell forskning att pojkar och unga män arresteras mycket mer än flickor och att ungdomar över tonåringar arresteras oftare än ungdomar under tonåren (Kennedy et al. 2019, ss. 181-182). I en annan liknande studie framgår det att pojkar och unga män och äldre tonåringar mer benägna att begå kriminella handlingar i jämförelsevis med flickor och yngre tonåringar. Författaren i studien jämförde författaren i studien fem olika etniska grupper med varandra för att kunna finna om det finns en signifikant skillnad mellan dessa etniska grupper. Dessa grupper var afroamerikaner, haitiska, vita, latinamerikaner och andra etniska grupper. Vid jämförelse gick det inte att finna en signifikant skillnad. Enligt forskning har ungdomar med utländsk bakgrund däremot mer kontakt med rättssystemet i jämförelse med vita ungdomar (Stalker 2020, s. 3). Det kan således konstateras att skyddande personliga egenskaper är att vara en tonåring vit flicka som har ett större engagemang för att studera, empati, skuld känslor, hög självkontroll och mindre exponering för våld.

2.3 Familjerelationer

Interaktionen mellan personens egenskaper, erfarenheter och förutsättningar är viktiga komponenter till att förstå varför ungdomar utvecklar ett kriminellt beteende. Det är även viktigt att beakta förhållanden och sakförhållandena i den enskilde individens närmiljö. De två huvudkategorier av faktorer som kan utveckla ett kriminellt beteende är ungdomars barndom och dess närmiljö (Tan et al. 2019, ss. 146-147). De riskfaktorer som finns kan således sammankopplas med andra och resultera till att varje enskild människa kan få olika påverkan. Ungdomar som har flera riskfaktorer är mer benägna att utveckla ett kriminellt beteende i jämförelse med de som har färre riskfaktorer. Även om det finns många riskfaktorer är det de skyddande faktorerna i ungdomars miljö som minskar risken för ungdomsbrottslighet (Stalker 2020, s. 6) Familjen till den enskilde kan således ses som både en skyddsfaktor men även en riskfaktor.

Dysfunktionellt familjeliv kan vara en faktor för att ungdomar ska utveckla ett kriminellt beteende i jämförelsevis med de ungdomar som växer upp i välfungerande familjer (Stalker 2020, s. 3). En annan faktor som kan resultera till att ungdomar utvecklar ett kriminellt beteende är den dåliga relationen mellan familjemedlemmarna som exempelvis konflikten mellan ungdomar och dess föräldrar (ibid., s. 2). En familjestruktur som består av skilda föräldrar eller inte har ingen betydelse för ungdomar att utveckla ett kriminellt beteende eller inte (Tan et al. 2019, s. 148). Något annat som kan påverka ungdomarna är tryggheten i barndomen som varit beroende av föräldrars beteenden. I och med att familjen är individens trygga plattform kan detta anses vara en skyddsfaktor för den. Saknas tryggheten redan under barndom kan detta resultera till att den söker tryggheten hos utomstående människor som får den att riskera att få ett normbrytande beteende och till slut ett kriminellt beteende (Estrada & Flyghed 2017, ss. 227-230). I en studie framgår det i intervjun att många unga brottslingar och ungdomar med riskfaktorer varit besvikna på deras föräldrar, särskilt deras fäder (Lenkens et al. 2020, s. 1337).

I studien *Constellations of youth criminogenic factors associated with young adult violent criminal behavior* (2020) undersöks det om identifierade konstellationer av barndoms riskfaktorer associerade med kriminellt beteende i tidig vuxenålder. I studiens resultat påpekade unga människor att deras föräldrar var oansvariga och inte gav dem vaksamhet eller tillit. Ungdomarna framförde dessutom att de på grund av sina föräldrars handlingar har

under flera situationer upplevt sig vara övergivna, förrådda, avvisade och anklagade. Detta har resulterat till att ungdomarna känt sig förorättade (Segeren et al. 2020, s. 1). Det instabila förhållandet med föräldrarna har visat sig vara en riskfaktor för att ungdomar ska involvera sig i en kriminell livsstil. Utöver dessa ungdomar finns det några som växer upp med kriminella familjemedlemmar. Detta anses dessutom vara en riskfaktor för ungdomar (ibid., s. 5). Riskfaktorerna för ungdomsbrottslighet har visat att ungdomar med familjemedlemmar som har en kriminell bakgrund löper större risk att begå kriminella handlingar i jämförelse med de ungdomar som inte har familjemedlemmar med kriminell bakgrund (Kennedy et al. 2019, s. 186). En studie visar att det är viktigt att vara uppmärksam på familjemedlemmarna har ett inflytande i den kriminella livsstilen. En skyddsfaktor i familjemiljön för att undvika brott är föräldrarnas stöd och omtanke till sitt barn (Van der Laan et al. 2019, ss. 6-7).

2.4 Miljön bakom kriminalitet

Definitionen av miljön kan beskrivas dels som den sociala miljön som handlar exempelvis individens skola och fritids, dels som den socialiseringsprocessen i olika platser som exempelvis relationer i uppväxtmiljön och andra fysiska miljöer. Att ha en bra skolgång är en skyddsfaktor för att minska risken från att hamna i kriminalitet. Av den anledningen är dålig skolgång en stor riskfaktor till att utveckla ett kriminellt beteende (Changalasetty et al. 2019, ss 2-3). Studier har visat att personer som vill utbilda sig och har en bra relation med sina klasskompisar och lärare löper mindre risk för att hamna i kriminalitet (Tan et al. 2019, s. 154). Att inte kunna följa skolkurser kan relateras till ett problembettende i skolan och även en högre risk för att hamna i kriminalitet. Kombinationen med att ha dålig skolgång, ingen bra relation till sin lärare och eleverna i skolan gör att barnet löper en högre risk att begå allvarliga kriminella handlingar (ibid., s. 154). Skolan är en viktig miljö i den unges liv. Detta eftersom skolan är en skyddsfaktor för ungdomar att hamna i kriminalitet. Studien visar att skolan och viljan att studera kan motverka alla olika former av brott (ibid., s. 155).

En annan miljö som kan generera en riskfaktor är och bostadssituationen. Enligt Rydén-Lodi (2008) är det angeläget att befinna sig i en bostadssituation som ger individen möjlighet till ett privatliv och ett stöttande socialt nätverk (Rydén-Lod 2008, s. 1). När det gäller uppväxtmiljön framgår det i en studie att ungdomar som växer upp i ett område där de har bevittnat brott löper större risk för att hamna i kriminalitet. Ungdomar som bevittnar när en person skjuter någon annan löper större risk för att hamna i kriminalitet. Denna problematik

är dock inte normaliserat i sin helhet och kan därför påverka alla människor i samhället negativt. (Kennedy et al. 2019, s. 180). Det finns sex olika riskfaktorer som ökar risken för kriminalitet som har analyserats som är skolgång, kriminella nätverk, narkotikaanvändning, vänner, familjens situation och uppväxtmiljön. Bostadsområdet är en stor riskfaktor till att ungdomar utvecklar ett kriminellt beteende men även en stor riskfaktor till att få återfall (ibid., s. 174). Uppväxtmiljön och livsvillkoren är två viktiga faktorer som hör ofta ihop och samverkar. Livsvillkoren kan orsaka svårigheter i framtiden men kan även utveckla resiliens och fungera som stöd i uppväxtmiljön och skyddsfaktor till att utveckla ett kriminellt beteende.

2.5 Den sociala omgivningen

Forskning påpekar att personer som har lättare för att hamna i gruppträck löper större risk för att hamna i den kriminella livsstilen (Stalker 2020, s. 1). Ungdomars problembeteende är kopplat till vänners beteende och beteenden i ungdomars krets. Brottslighet och den kriminella livsstilen är även kopplat till vänners brottslighet och vad de har för inställning om kriminalitet i den kretsen. Ungdomar med vänner som har kriminella livsstilar löper risken att själva hamna i kriminalitet (Changalasetty et al. 2019, s. 3). Enligt inlärningsteorin är den centrala dragen att kriminellt beteende är inlärt och att detta lärs genom social interaktion med andra likasinnade. Ett kriminellt beteende blir till genom imitation. Individerna tittar på hur andra beter sig och beter sedan på samma sätt (Jarvi et al. 2013, s. 2). Således kan individens inlärningsprocess i en närmiljö ha en betydande roll för att den inte ska utveckla en riskfaktor till att begå kriminella handlingar.

Om ungdomar har vänner som stjälar eller säljer droger är det större sannolikt att den får ett återfall i det kriminella nätverket (Kennedy et al. 2019, s. 186). I en annan studie framgår det dock att det inte är en riskfaktor att ha vänner som bara använder droger. En annan riskfaktor som finns för ungdomar som arresteras är om den är gängmedlem. Om det däremot är vännerna som är gängmedlemmar är det inte en riskfaktor för arrestering för ungdomar. Vänner har en betydande påverkan på den enskildes liv och kan således påverka individens liv till en positiv riktning genom god inverkan. Detta genom att stödja den till att hamna utanför den kriminella livsstilen (Lenkens et al. 2019, s. 1333). Med detta sagt kan det konstateras att vänner har en betydande roll huruvida ungdomar slutar begå brott eller inte.

De ungdomar som befinner sig på en riskzon är mer lättpåverkade för grupstryck och således depression träffa andra vänner som visar uppriktigt beteende och brott.

2.6 Sammanfattning

I tidigare forskning framgår det att det finnas olika riskfaktorer till att ungdomar kan utveckla ett kriminellt beteende. I forskningen framgår det dessutom olika skyddsfaktorer till att förebygga ungdomskriminalitet. Vissa av faktorerna kan kombineras och integrera individuella, sociala och strukturella faktorer som leder till komplexa kriminella livsstil.

När det gäller individuella personlighetsegenskaper och ungdomars mentala tillstånd har forskning visat att låg självkontroll i samband med hög exponering för våldsamt beteende ökar risken för brott. Antisocialt beteende och brist på medkänsla är riskfaktorer för att hamna i kriminalitet. Psykisk ohälsa som ångest och depression anses vara riskfaktorer för brott eftersom det utvecklar ett utåtagerande beteende.

Forskningen påpekar att dåliga familjrelationer riskerar att ha en negativ inverkan på ungdomar. Att ha någon i familjen som har kriminell livsstil är även riskfaktor. Något om kan utveckla skyddande faktorer är att upprätthålla en bra relation med familjemedlemmar. Detta innebär att familjen kan både vara en skyddsfaktor och riskfaktor beroende på hur väl familjen tillgodoser ungdomarnas behov och hur relationen är.

I forskningen framgår det att miljön som exempelvis skolan och uppväxtmiljön har en påverkan på ungdomarna. I skolan kan skyddsfaktorn innefatta ungdomarnas engagemang och motivation till skolan och riskfaktorn innefattar således när den inte har engagemang eller motivation till skolan. Detta eftersom forskningen påpekar att personer som inte engagerar sig i skolan kan utveckla ett problembeteende som ökar risken för kriminalitet. Forskningen hävdar också att bostadsområden kan påverka ungdomar både positivt och negativt. Uppväxtmiljön kan öka risken för återkommande brott som leder till en kriminell livsstil och anses således vara en riskfaktor enligt forskningen. Detta kan orsaka grov kriminalitet som leder till skjutningar och andra kriminella handlingar. Uppväxtmiljön är en viktig faktor som har en stor betydelse i ungdomars liv. Det påverkar de andra riskfaktorerna som skola, familj, vänner och social omgivning i och med att de ofta befinner sig i samma

område. Ungdomarna som växer upp i ett bostadsområde där kriminalitet är vanligt förekommande förblir kriminaliteten normaliserat i det lokala samhället.

Den sociala omgivningen har en stor påverkan på ungdomars liv och kan även orsaka kriminalitet. Forskningen visar att risken ökar för kriminalitet om ungdomar har en kriminell vän. Detta eftersom vänner beteende påverkar individens beteende och ungdomarna vid den åldern har lättare för att falla för gruppsytryck. Vänner och den sociala omgivningen kan även vara en skyddsfaktor om det är vänner som motiverar till goda handlingar och funkar som stöd.

3. Forskningsmetod

I detta avsnitt redogörs de metoder som vi har tillämpat för vår studie. Studiens metod omfattas av urval och avgränsning, datainsamling, bearbetning och genomförande av intervjuer, analysmetod och studiens tillförlitlighet. Denna studie har grundats på kvalitativ innehållsanalys med semistrukturerade intervjuer.

3.1 Urval & avgränsning

Studien baseras på en kvalitativ innehållsanalys med semistrukturerade intervjuer; bestående av tre informanter som tidigare haft ett kriminellt förflutet. Dessa tre informanter valdes för att kunna uppnå studiens syfte. För denna studie har det dock använts två olika urval. För att komma i kontakt med den första informanten tillämpades det ett randomiserat urval som tyder på att informanten väljs slumpmässigt inom det forskningsämnet som studeras (Denscombe 2018, s. 104). Efter att ha mejlat informationsblanketterna till KRIS valde organisationen slumpmässigt en informant som var intresserad över att delta i denna studie. På grund av den rådande pandemin i samhället kunde enbart en person delta i intervjun. Urvalet som tillämpades för de två andra informanterna var ett ändamålsenligt urval; som forskaren väljer de informanter som den känner till inom forskningsämnet. De två andra informanternas kontaktades därav genom författarnas krets som vi känner till sedan tidigare. Med detta sagt är urvalet beroende av studiens syfte (ibid., s. 60).

3.2 Datainsamling och operationalisering

För att uppnå studiens syfte har vi använt oss av *kvalitativ innehållsanalys*. Kvalitativ innehållsanalys är en forskningsmetod som handlar om att analysera dokument eller texter stegvis för att kvantifiera innehållet på ett systematiskt och reproducerbart sätt baserat på förutbestämda kategorier (Bryman 2018, s. 357). Texten som analyserats i denna studie är transkriberade intervjuer i textform och det är således varit relevant att tillämpa kvalitativ innehållsanalys. Datainsamlingen för denna studie baseras på *semistrukturerade intervjuer*. Detta beror på att det i kvalitativa intervjuer oftast är omöjligt att dra en tydlig gräns mellan intervjuformer. Semistrukturerade intervjuer handlar om att de första frågorna som ställs är mer öppna i jämförelse med frågorna som ställs senare som är mer konkretiserade. Öppna frågor ger möjligheten till informantens uttryck samt en ökad förståelse av informanternas känslor, framställningar och erfarenheter (Ahrne & Svensson 2019, s. 169). För att intervjua informanterna konstruerades det i förväg en intervjuguide som består av frågor som är kategoriserade utifrån bakgrund, miljön bakom kriminalitet, familjerelationer, den sociala omgivningen, och kriminalitet som livsstil. Dessa kategoriseringar har inspirerats av de olika teman som framställts på avsnittet om tidigare forskning. Trots att det finns bestämda frågor i intervjuguiden har frågorna inte fullföljts hela vägen. Detta beror på att semistrukturerade intervjuer ger en möjlighet att kontrollera riktningen på intervjun för att informanterna ska kunna besvara på frågorna som ställs utefter deras behov (Fejes & Thornbergs 2019, s. 168).

3.3 Bearbetning och genomförande av intervjuer

De fyra kraven som Vetenskapsrådet (2009) utformat är *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Vetenskapsrådet har utformat dessa krav dels för att skydda informanterna, dels för att informanternas svar inte ska användas inkorrekt inom forskningen. Enligt informationskravet har informanterna tagit del av informationen om att de kan upphöra intervjun i vilket skede de än vill (Vetenskapsrådet 2009, s. 7). För att kunna fortsätta med intervjuprocessen lämnade informanterna ett samtycke för deras deltagande i studien. Detta associeras med samtyckeskravet (ibid., s. 9). Konfidentialitetskravet handlar om att informanternas personuppgifter inte ska vara synliga för allmänheten. Informanternas har därav fått fiktiva namn och kallas för Michelle, Alex och Kim (ibid., s. 12). Genom att tillämpa nyttjandekravet har informanterna blivit upplysta om att materialet inte kommer att tillämpas på något annat sätt än vad det som framgår i informationsbrevet (ibid., s. 14).

Tillsammans med informanterna har vi diskuterat om vart intervjun skulle äga rum. Undersökandet av de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet är ett känsligt ämne och att ge informanterna möjlighet till att bestämma om vart de vill intervjuas ger det en trygghet och bekvämlighet för informanterna att presentera sitt förflutna. På grund av den rådande situationen i samhället har intervjuerna, tillsammans med informanternas medgivande, skett digitalt. Informanterna fick dessutom möjligheten till att bestämma om de ville intervjuas med endast ett röstsamtal eller tillsammans med ett videosamtal. Med informanternas samtycke spelades intervjun in med en diktafon. De etiska faktorerna har därav tillämpats. I och med att informanterna spelades in behandlas ljudfilen enligt dataskyddsförordningen (GDPR).

3.4 Metodologin och analysmetod

Analysmetoden som tillämpas för denna studie är en kvalitativ innehållsanalys. Kvalitativ innehållsanalysen präglas på analysen och den bearbetningen som sker av den insamlade datan. Detta eftersom kodningen och vägen till de olika kategorierna är den viktigaste delen för att kunna finna den gemensamma faktorn mellan informanterna.

Det perspektivet vi har använt för att kunna besvara på studiens syfte är det epistemologiska perspektivet som är verklighets beskrivande och kontextberoende. Detta innebär att kunskapen kommer fram utifrån observationerna och är oberoende av observanten (Danermark 2013, s. 35). I och med att det empiriska materialet behöver analyseras och tolkas har det varit svårt att förhålla sig objektivt. Vi har därför reflekterat och diskuterat tillsammans under analysen för att kunna ifrågasätta varandra. Detta har således bidragit till objektivitet i denna studie. Kritisk realism är relevant för det valda perspektivet och är en utgångspunkt för hur verkligheten ser ut. Enligt kritisk realism är sanningen oberoende av den som observerar den. Verklighetens existens påverkas av de sociala faktorerna. För att kunna komma fram till sanningen krävs det en beskrivning. Den beskrivningen sker genom den informationen som samlats in med hjälp av vetenskapen. Kritisk realism lägger även en stor vikt på hur individers mekanismer och de funkar under de olika sammanhangen i verkligheten. Det kan handla om sociala, biologiska och psykologiska som ger en verklighetsbeskrivning. Samspelet med olika teorier kan ge en klarare bild av verkligheten (ibid., s. 45). Med hjälp av den analysmetoden ser vi skillnader och likheter som uppstår

mellan informanternas synpunkter från det samlade materialet och även identifiera de olika mekanismer som skapar olika kategorier.

Studien grundas på tre informanter som har fått svara på samma frågor, följdfrågorna kunde dock variera beroende på vad informanten svarat. Intervjuerna spelades in med ett samtycke från alla informanter. Inspelningen har gett oss möjligheten till att fånga upp intressanta idéer och nyanser som annars riskerar att inte dyka upp när intervjun inte transkriberas. Studien grundar sig på den induktiva analysen som ger möjligheten att dra slutsatser utifrån det empiriska materialet. Studien präglas på informanternas erfarenheter och berättelser och med hjälp av teorierna har det dragits slutsatser för att besvara på studiens syfte. De slutsatserna kommer dras sparsamt med tanke på att det finns utrymme för nya observationer i framtiden (Hjerm 2014, s. 96). Detta innebär att de faktorerna vi har kommit fram till idag kan förändras i framtiden i samband med när nya omständigheter uppkommer.

Analysprocessen börjar med *kodningen* där alla transkriberade intervjuer samlas in och sorteras i olika kategorier (Hjerm 2014, s. 97). Den ger möjligheten till att kunna hitta ett sammanhängande mönster. Detta eftersom de olika faktorer kan vara reproducerade eller inte från en berättelse till en annan. Senare skapas det meningsenheter i de olika svaren från informanterna som i sin tur skapar hållbara meningsenheter för en hållbar analys (ibid., s. 91). Dessa meningsenheter sorteras i olika *kategorier* som senare skapas relevanta *teman* som ger en helhetsbild om ämnet. Ytterligare tematiseras alla faktorer genom att skapa underrubriker. Nästa steg är *summeringen* som sker när kodningen och tematiseringen är klara och väl arbetade för att kunna dra de generella slutsatser (ibid., s. 94).

Vi började med att transkribera intervjuerna för att lättare kunna hitta likheter och skillnader. För att även kunna analysera texten med hjälp av *innehållsanalysen*. Vi skrev ut texterna, läste de flera gånger och markerade med en penna olika meningar och meningsenheter. Detta för att kunna få en helhetsbild om materialet. Vi skapade ett dokument och började med att gå igenom alla meningsenheter och lägga kommentarer. Exempel på det är “..Hade pappa funnits vid liv så tror jag nog att jag hade hållit mig därifrån. Men när han inte fanns där så hade jag ingen förebild...” (Alex) där kommenterade vi följande “Sakna sin förälder”. Dessa olika koder har sorterats i olika kategorier. De olika kategorierna som tillhörde samma ämne

bildade teman. Tabellen visar ett kort exempel på hur vi har gått till väga och förklarar mer hur vi har gjort för att skapa temat familjerelationer.

Meningsenheter	Kod	Kategori	Teman
..Mina föräldrar var inte så känslomässiga kunniga, det fanns liksom i deras karta...	Föräldrar som har svårt att uttrycka känslor	Föräldrarollen som inte uppfylls	Familjerelation
...Det kommer senare i sådant fall det med missbruk och sådant eller som jag vet nu är det en känslomässig sjukdom. Får man inte de behoven tillgodosedda söker man vägar för att få bekräftelse	Konsekvenserna av att ha en förälder som inte är känslomässigt engagerad	Dålig självkänsla - En konsekvens av bristande anknytning i barndomen	Familjerelation
Hade pappa funnits vid liv så tror jag nog att jag hade hållit mig därifrån. Men när han inte fanns där så hade jag ingen förebild	Sakna sin förälder	Att förlora sin anknytningsperson	Familjerelation

3.5 Studiens tillförlitlighet

Den kvalitativa forskningen består av fyra olika bedömningskriterier, *trovärdighet*, *överförbarhet*, *pålitlighet* och *möjlighet att styrka och konfirmera*. Dessa kriterier kan betraktas vara svårtillämpad och har samma betydelse till varandra. De fyra olika bedömningskriterier är sätt för att kunna garantera kvalitén i kvalitativa analyser (Hjerm 2014, s. 134).

3.5.1 Trovärdighet

Trovärdighet är ett kriterium som innebär intern validitet som i sin tur handlar om hur sannolikt och trovärdigt ett resultat är. Detta aktualiseras när forskaren tar fram trovärdighetens aspekt konkret och tydligt. När forskaren skapar trovärdighet i resultatet skapas de både trovärdighet i resultatet som presenteras till läsarna som en del av verkligheten och ett bevis på att forskaren har arbetat i enlighet och följt alla regler. Detta sker för att läsarna ska kunna bekräfta den bilden av verkligheten som forskaren vill förmedla (Bryman 2018, s. 467). Studiens trovärdighet har aktualiserats i samband med att samtliga informanter tagit del av resultatet för att validera det vi uppfattat. Det som ytterligare har förstärkt studiens trovärdighet är studiens tillvägagångssätt och urval som är noggrant utformade.

3.5.2 Överförbarhet

Överförbarhet är ett kriterium som kan anses vara parallellt med validitet. Detta innebär att överförbarhet handlar om resultatet går att användas i andra sammanhang (Bryman 2018, s. 467). Denna studie baseras på tre intervjupersoner från olika områden i Stockholms län. Detta är dock inte tillräckligt för att kunna ge en överblick över de bakomliggande faktorerna för ungdomskriminalitet och kan således inte generaliseras över hela populationen i Sverige. I och med att studien fokuserar på tre informanter kan studiens resultat dock ge en överblick över de bakomliggande faktorerna till ungdomskriminalitet.

3.5.3 Pålitlighet

Pålitlighet är ett kriterium som är synonymt med begreppet reliabilitet. Pålitlighet handlar om möjligheten om tillförligheten av studien. Det innebär att studiens pålitlighet ökar om forskaren använder sig av ett granskat synsätt och en redogörelse av alla faser (Bryman 2018, s. 468). Genom att lyfta fram alla aspekter av forskningsprocessen på ett specifikt och väldefinierat sätt har denna forskning fått större tillförlitlighet.

3.5.4 Möjlighet att styrka och konfirmera

Möjlighet att styrka och konfirmera är ett kriterium som handlar om att forskaren begränsar sina värderingar från studiens undersökning. Forskningen tillämpar således detta kriterium i samband med när den svarar mot objektivitet (Bryman 2018, s. 75). I denna studie har vi

undvikit att reflektera själva eller tillsammans för att inte göra studiens vilseledande. Av den i anledningen har vi kunnat förhålla oss till objektivitet.

3.6 Metoddiskussion

Intervjuerna är genomförda under covid-19 pandemin. Detta har inneburit svårigheter att hitta intervjupersoner och svårigheter med genomförandet av intervjuerna. Två av våra intervjuer har skett digitalt. Sådana känsliga ämnen som sker digitalt kan riskera att inte ha den sociala interaktionen mellan intervjuaren och informanten. I och med att kriminalitet är ett känsligt ämne kan intervjun, för studiens fördel, ske på plats för att bygga upp en trygghetskänsla. I den aktuella situationen har vi tagit några minuter till att få personen att känna sig bekväm informanten. Detta för att informanten ska kunna besvara på studiens frågor. Således kan det konstateras att distanssamtalet kan vara till studiens nackdel. Ämnet vi har valt är ett känsligt ämne som ofta personer som har lämnat det bakom sig inte vill prata om och en av våra informanter uttryckte att det var skam som den kände. Vi hade även en intervjuperson som hoppade av och ville inte fortsätta. Personen berättade att hen kunde bli mördad om någon skulle märka av den. Inför varje intervju har vi varit noggranna med att berätta för informanter att de inte behöver besvara på frågorna och kan närsomhelst avsluta intervjun. Vi har berättat varje gång att vi har ställt en fråga att personen inte behöver ange namn eller berätta något detaljerat för att de ska vara så anonyma som möjligt.

Ett mönster vi även har uppmärksammat är att det endast är ett kön som blivit intervjuad och att den motsatta könets röst saknas. Detta gör det svårt att generalisera resultatet för både män och kvinnor. Vi har försökt hitta en från det motsatta könet och även frågat KRIS om flera informanter men på grund av pandemin har detta lett till utan något resultat.

4. Teoretiska perspektiv

I detta avsnitt presenteras teoretiska perspektiv med utgångspunkt av en redogörelse för teorier som har sin relevans för de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet och även ett analysverktyg som studien kommer att präglas på. Presentationen av teoretiska perspektiv sker således i olika underrubriker och dessa är anknytningsteori, spegeljaget, resiliens och stämplingsteori. Det redogörs ytterligare en kombination mellan teorier på

mikronivå och mesonivå för att bättre problematisera riskfaktorer på individnivå och genom socialiseringsprocessen.

4.1 Anknytningsteori

Anknytningsteorin fastställdes av den brittiske psykoanalytikern och psykiatern John Bowlby. Bowlbys huvudarbete *Attachment and Loss* grundades på tre olika volymer (Börjeson & Börjeson 2015, s. 259). I slutet av 1940-talet fick Bowlby i uppdrag av Världsoorganisationen (WHO) att stödja barn som skilts från sina föräldrar. Vid den tidpunkt startades anknytningsteorin. Detta gav möjligheten till barnets vårdnadshavare att spela en viktig roll i barnets tillväxt. Majoriteten av barnen som skildes från sina föräldrar var de barn som var under tre år. De första åren i barnets liv är en viktig del på hur barnet utformas och beter sig. Detta eftersom barnet kommer till insikt gällande sitt psykologiska tillstånd i samband med jämförandet med andra människors känslor. Denna teori har en viktig betydelse för människan i vuxen ålder. Detta eftersom de anknytningserfarenheterna den enskilda individen haft under sina första år kan komma att påverka dels individens framtida anknytning till andra människor, dels individen själv (Meeuwisse & Swärd, 2013, s. 219).

Anknytningsteorin fokuserar på den nära relationen mellan barnet och barnets närmaste person. Närmaste personen fungerar som en trygghetskänsla för att barnet med sin nyfikenhet ska kunna utforska omvärlden. Närmaste personen definieras oftast som barnets moder och den som svarar på barnets oro, rädsla och anrop. Ur ett könsperspektiv anses detta vara ett kontroversiellt ämne. Detta eftersom anknytningsperson benämns ofta som barnets moder och inte fader. Bowlby påpekade att under de första åren av ett barns födelse kommer barnet att integrera med primär förälder för att utvidga anknytningsbeteendet till några fler personer i barnets omgivning. Dessa personer kan exempelvis vara barnets fader och syskon (Börjeson & Börjesson, 2015, s. 259).

Barn som inte får möjligheten till anknytning till en eller flera personer riskerar att utveckla svårigheter i sitt liv. Ett exempel på detta är att den enskilda individen kan på senare år som ungdom utveckla sociala problem (Meeuwisse & Swärd 2013, s. 228). Anknytningsteori har sin relevans för denna studie. Detta eftersom otrygg känslan som eskaleras på grund av bristande trygghet i hemmet kan riskera ungdomar att söka sig till kriminalitet i stället. Denna

teori ger således möjlighet till att förstå de avvikande attityder och beteenden hos ungdomar för att kunna förstå de bakomliggande orsakerna till kriminalitet.

4.2 Spegeljaget

Under 1900-talet var sociologen Charles Horton Cooley den som myntade begreppet spegeljaget för att förstå och förklara jagets sociala tillkomst. Cooleys spegeljaget består av tre komponenter; vi föreställer oss hur vi framstår inför andra, vi föreställer oss deras bedömning av det framträdandet, och vi utvecklar en sorts självkänsla, som stolthet eller förnedring, som ett resultat av vår föreställning om andras bedömning. Teorin om spegeljaget innebär att individen skapar sig ett eget *jaget* beroende på vad personen har haft för tidigare erfarenheter om andres bedömning och föreställning skapar individens självkänsla. Spegeljaget präglas på idén om själen, det medvetna, jaget och den sociala omgivningen (Cooley 1922, ss. 329-331). Detta pågår redan i barndomen genom de observationerna och intryck barnet får in. Detta är något som inte sker medvetet för barnet under de första månaderna. När barnet är i lekstadiet börjar barnet förstå det samspelet och de tecken som används i omgivningen och i första hand föräldrarna. Barnet lär sig dessutom det imitativa beteendet och att gå in i rollen såsom föräldrarollen, syskon eller någon i närheten. Detta innebär att barnet lär sig nya saker utifrån ett annat perspektiv som utvecklar medvetandet om jaget (Meeuwisse & Swärd 2013, s. 173).

När det handlar om kriminalitet lär sig ungdomarna hur de ska bete sig av samhället där deras egenskaper formas av dess umgänge. I och med att den kriminella livsstilen blir en del av individens identitet förblir det svårt för den att lämna den kriminella livsstilen bakom sig. Dessa ungdomar utvecklar således en mer omfattande kriminellt beteende (Goffman et al. 2020, s. 62). Det är genom spegeljaget som människans identitet och roller beskrivs. Med andra ord kan människan se sig själv och agera genom avspegling enligt andra människors uppfattning och genom andras ögon. Människan självbild bildas således av spegeljaget. Med andra ord kan detta förklaras med att individen börjar reflektera över vad andra människor har för uppfattningar om den när den utför en handling den brukar utföra. Individens självkänsla påverkas därav genom att finnas i andras människors tankar och deras föreställningar. Med detta sagt fungerar människan på så sätt att den definierar sig själv som andra definierat om den. När det gäller ungdomar som föreställer sig att folk uppfattar en som kriminell kan även handlingarna påverkas och resultera till att personen börjar bete sig som

en kriminell. Det är dock viktigt att veta att självkänslan inte påverkas när människan är i välmående. Självkänslan påverkas om individen existerar i andras tankar som resulterar till att den antingen reagerar med stolthet eller skam (Cooley 1922, ss. 329-331). Detta kan även utvecklas till ett normbeteende när unga kriminella umgås med varandra och bryter på normer som utvecklas till en norm som tillhör den kriminella livsstilen.

4.3 Resiliens

Resiliens grundar sig på människans förmåga att återhämta sig eller motarbeta olika komplicerade situationer som den befinner sig på. Genom olika skyddsfaktorer hos individen själv eller i individens omgivning får den möjligheten till att utveckla resiliens. Med andra ord handlar resiliens om att kunna se något positivt i en negativ situation. Resiliens har två utgångspunkter; en förmåga på individnivå och anpassa sig i en miljö. På individnivå handlar resiliens om att hitta copingstrategier, självförtroende, självreglering, emotionell stabilitet, och optimism. Resiliens har sitt ursprung från det ekologiska systemteori (Borge 2011, s. 15). Vad som kan ha en negativ inverkan på barn är exempelvis psykisk sjukdom, förekommande av våld och bristande omsorg i familjesituationen. Det är genom skyddsfaktorerna som finns i barnets omgivning som ger möjlighet till barnet att utveckla resiliens för sin välmående (ibid., s. 203). Skyddsfaktorerna kan exempelvis vara externt stöd, kritiska vändpunkter i livet, humor, föräldrarnas fysiska närvaro och sociala faktorer i sin omgivning (Payne 2015, s. 263).

Trots att barn och ungdomar vanligtvis är väldigt anpassbara till att hantera påfrestningar och svåra situationer, förekommer det fall där det efter en viss tid blir för mycket för den enskilda individen att hantera situationen. Med detta sagt lämnar varje stressfaktor avtryck i individens liv på olika nivåer (Meeuwisse & Swärd 2013, s. 210). Resiliens har således sin relevans för denna studie. Detta eftersom denna teori ger möjlighet till att förstå vilka skyddsfaktorer som finns hos den enskilda individen för att den ska kunna utveckla resiliens i de komplexa situationerna och hantera olika påfrestningar som sker i livet. Detta genom förmågan på individnivån och anpassningsstrategier i miljöer där det finns ett normbrytande beteende. Detta ger möjlighet till den enskilda individen att inte hamna i kriminalitet trots de riskfaktorer det finns i individens liv.

4.4 Stämplingsteorin

Stämplingsteoretiska perspektivet nämns oftast tillsammans med Howard Becker. Becker menar att en persons beteendemönster utvecklas sekventiellt. Med andra ord sker avvikelser i processen att definiera kriminellt beteende som en avvikelse från nuvarande normer (Becker 2006, ss. 31-34). Det finns tre olika sätt för stigmatisering; kroppsliga missbildningar, fläckar på personligheten, och gruppstigman. Stigmatisering av den kroppsliga missbildning är det som syns utåt som exempelvis någon som är rullstolsbunden. Fläckar på personligheten handlar exempelvis om individens missbruk eller kriminalitet. Gruppstigman handlar om att en person kan bli stigmatiserad baserat på sin religion, nationalitet och ras eller uppväxtmiljö (Goffman et al. 2020, s. 9).

Stämplingsteorin grundar sig på att människor blir stigmatiserade av andra människor i samhället på grund av deras handlingar, beteende och faktiskt var de bor. Stämplingen klassificerar människor med likartade handlingar eller beteenden och får andra att tro att de är desamma (Becker 2006, s. 41). Detta minskar individens självbild och självuppfattningsförmåga som kan resultera till att individen själv stämplar sig som samhället påpekat och fortsätter aktivt med det den blivit stämplad för som exempelvis sina kriminella handlingar (Goffman et al. 2020, s. 25). Detta resulterar i sin tur till att den enskilda individen har bristande samhörighet till samhället och som i sin tur leder till att den fortsätter med att ha ett normbrytande beteenden. Becker definierar dessa individer som *outsiders* (Becker 2006, s. 17). Människan är en varelse som har ett behov att ha en samhörighet med andra människor. På detta vi skapas subkulturer och grupper där människorna tillsammans skapar en sammanhållning med egna regler och normer. I dessa grupper har avvikelsen ingen negativ betydelse utan tvärtemot (ibid., s. 44). Becker påpekar dessutom att handlingar som benämns som avvikande kan se olika ut beroende på vilket samhälle individen är bosatt på. Med detta sagt kan ett avvikande beteende i Sverige vara stigmatiserat och i ett land inte (ibid., s. 35). Stämplingsteorin omfattas av en primär avvikelse och en sekundär avvikelse. Primär avvikelse handlar om att ungdomar begår kriminella handlingar under sitt ungdomsår och som omfattas som något naturligt i individens liv. Sekundär avvikelse innebär att inkorrekt misstankar och straffar som är hårda kan resultera till att den enskilda individen väljer att fortsätta med kriminella handlingar (Sarnecki 2009, s. 201).

4.5 Sammanfattning

Anknytningsteorin, spegeljaget, stämplingsteori och resiliens är teorier som har sin relevans för denna studie om de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet. Som det beskrivits i tidigare avsnitt handlar anknytningsteorin om den nära relationen mellan barnet och barnets närmaste person. Den närmaste personen fungerar som en trygghetskänsla för att barnet med sin nyfikenhet ska kunna utforska omvärlden. Anledningen till att denna teori har sin relevans för denna studie är att anknytningsteorin har en viktig betydelse för människan i vuxen ålder. De anknytningserfarenheterna som den enskilda individen haft under sina första år kan komma att påverka dels individens framtida anknytning till andra människor, dels individen själv. Genom att fokusera på den enskilda individens anknytningserfarenheter går det att få en djupgående förståelse över vad som kan ha orsakat att den hamnat i den kriminella livsstilen och om det finns ett samband.

Teorin om spegeljaget handlar om att individen skapar sig ett eget *jaget* beroende på vad personen har haft för tidigare erfarenheter om andres bedömning och föreställning skapar individens självkänsla. Denna teori har sin relevans för denna studie eftersom den ger möjlighet till att förstå om egenskaperna formas av enskilda individens kriminella umgänge och om det resulterat till att den utvecklat en mer omfattande kriminellt beteende.

Stämplingsteorin är dessutom relevant för denna studie. Detta eftersom teorin handlar om att människor blir stigmatiserade av andra människor i samhället på grund av deras handlingar och beteende. Stämplingen klassificerar människor med likartade handlingar eller beteenden och får andra att tro att de är desamma. Detta minskar individens självbild och självuppfattningsförmåga som kan resultera till att individen själv stämplar sig som samhället påpekat och fortsätter aktivt med det den blivit stämplad för som sina kriminella handlingar.

För att komma ur den kriminella livsstilen har resiliens en viktig roll hos individen. Detta resiliens ger möjlighet till att förstå vilka skyddsfaktorer som finns hos den enskilda individen för att den ska kunna utveckla resiliens i de svåra situationerna och hantera olika påfrestningar som sker i livet. Individen kan utveckla resiliens trots att den har en dålig anknytning och dålig självuppfattningsförmåga. Av den anledningen har resiliens sin relevans för att kunna förstå om det funnits möjligheter för den enskilda individen att inte hamna i en kriminell livsstil trots att det funnits olika riskfaktorer i individens liv.

5. Undersökningens resultat – tolkning och analys

I detta avsnitt redogörs det insamlade materialet, tolkas och analyseras för att kunna få att förstå de bakomliggande orsakerna till kriminalitet. Detta genom att jämföra de tre informanternas svar med varandra och samtidigt beakta tidigare forskning och teorierna anknytningsteori, spegeljaget, resiliens och stämplingsteori. I detta avsnitt redogörs resultatet och analysen av det empiriska materialet genom att tillämpa tidigare forskning och teorier.

5.1 Presentation av informanterna

Kim

Kim är 56 år gammal och är född och uppvuxen i Jordbro utanför Stockholm. Han har en svensk bakgrund och berättar att Jordbro inte var en av de utsatta områden under 80-talet. Kim jobbar idag på organisationen KRIS och motiverar andra till att lämnade den kriminella livsstilen bakom sig. Under sitt tidiga ungdomsliv har han inte haft ett avvikande beteende. Han gick klart grundskolan och till och med gymnasiet. Dysfunktionella situationen i hemmet resulterade dock till att Kim på senare år under sitt ungdomsliv utvecklat ett kriminellt beteende och ett missbruk.

Alex

Alex är 26 år gammal och studerar upp sina betyg. Alex har utländsk bakgrund men är född och uppvuxen i Bredäng som är ett utsatt område i Stockholm. Idag bor Alex fortfarande med sin familj. Alex berättar att han under sitt ungdomsliv varit stökig som resulterat till många samtal till hans föräldrar från skolan. Hans omgivning bestod av många äldre människor som hade en kriminell livsstil. Planen han har för framtiden är att studera klart och jobba inom det han studerat till samt bilda familj.

Michelle

Michelle är 26 år gammal och är född i Tumba utanför Stockholm men flyttade tillsammans med sin familj till Alby som var ett särskilt utsatt område när han var 13 år. Han har svensk bakgrund. Michelle studerar till pedagogik. Vid sidan av sina studier arbetar Michelle inom LSS och på en livsmedelsbutik. Michelle har sportat under en längre tid under sitt ungdomsliv och berättar att han slutat sporta för att hans "*kropp gick sönder*". Han började

därefter utveckla ett kriminellt beteende genom att söka sig till kriminella gäng. I framtiden vill han studera klart och hitta ett heltidsjobb inom det han studerar och sedan bilda en familj.

5.2 Miljön bakom kriminalitet

I den övervägande delen har informanterna haft en liknande miljö bakom kriminalitet. Definitionen av miljö i detta sammanhang är informanternas skolgång, bostadsområde och sociala miljö. Det som informanterna har gemensamt när det gäller skolmiljön är att de inte hade motivationen till att studera.

5.2.1 Skolgång som faktor

På frågan om hur det gick i skolan berättar en av informanterna att han tagit gymnasieexamen även om det inte gått särskilt bra. Två av informanterna berättar om att det inte gått bra alls.

“Jag kan säga, jag slutade både högstadiet och gymnasiet med betyg över medel så det har inte varit helt. Jag har aldrig pluggat eller varit taggad eller så men jag klarade mig hyfsat.” (Kim).

“Det gick inte så bra om jag ska vara helt ärligt...det är därför jag behöver plugga upp mina betyg liksom. Folk var inte i skolan...vi var där ibland...vi var där för att kaka mat...Vi var där för att bråka. Vi tänkte liksom inte att vi ska behöva lära oss en massa. Vi tänkte “ehh vad ska vi göra med matte hit och matte dit” så man prioriterade inte skolan.” (Alex).

“Det gick ingen bra alls...jag har alltid varit dålig och stökig i skolan. Men jag slutade helt med skolan när jag var 13 år ungefär.” (Michelle).

Forskarna Tan, Zuraini och Mahadir (2019) konstaterar att den skyddande faktorn för att förebygga ungdomsbrottslighet är ungdomars engagemang och motivation till att studera. Ungdomar som har ett större engagemang för att studera har mindre risker att begå kriminella handlingar i jämförelse med de ungdomar som har ett mindre engagemang för att studera har större risker att begå kriminella handlingar. Denna skyddsfaktor har inte varit aktuell för dessa informanter. Samtliga informanter redogör för att de inte hade ett engagemang och motivation till att studera. I jämförelse med Alex och Michelle var Kim den som studerade hela vägen till gymnasiet trots att den inte hade ett engagemang och motivation till att

studera. Detta kan även bero på att Kim idag är mycket äldre än vad informanterna Alex och Michelle är och att det möjligen var andra omständigheter i skolan den tiden som resulterat till att Kim kunnat studera hela vägen till gymnasiet. Michelle och Alex är jämnåriga och har mer eller mindre utvecklat ett kriminellt beteende under samma tid. Något annat som kan ha en betydande roll till att Kim studerat vidare är att Michelle och Alex gick majoriteten av sin skoltid i en skola som befann sig i ett särskilt utsatt område och det gjorde inte Kim enligt han, eftersom det handlar om 80-talet. Kim är född och uppvuxen i Jordbro som under hans ungdomsperiod inte var ett utsatt område enligt han, dock är Jordbro en av de utsatta områden i dagens läge. Enligt Karlsson m.fl. (2013) påverkar den ökade segregationen i samhället skolornas funktion i de utsatta områdena som resulterar till att ungdomar från dessa områden får sämre betyg. Det kan således konstateras att Michelle och Alex haft andra förutsättningar som resulterat till att de inte haft möjligheten till att studera hela vägen till gymnasiet som Kim. Enligt forskarna Changalasetty m.fl. (2019) och Tan, Zuraini och Mahadir (2019) är dålig skolgång och oviljan till att anstränga sig i skolan en riskfaktor till att utveckla ett kriminellt beteende.

Alex berättar även han besökte skolan för att bråka med andra och prioriterade inte skolan. Detta kan sammankopplas med bristande stöd i miljön. Hade Alex fått stöd från skolan för sina problembeteenden hade skolan kunnat agera som en skyddsfaktor. Det ger Alex möjligheten till att utveckla resiliens. Resiliens bidrar till att Alex återhämtar sig eller motarbetar olika komplicerade situationer som den befinner sig på. Genom att få stöd från skolan kan Alex få möjligheten till att studera och gå klart skolan hela vägen till gymnasiet som Kim gjorde. Genom att få stöd från skolan kan elever få mindre riskfaktorer som kan resultera till att de utvecklar ett kriminellt beteende. På frågan om hur relationen var med informanternas klasskamrater och lärare var har Michelle och Alex gemensamma ståndpunkter.

“Ibland var det bra och ibland var det mindre bra. Vissa av klasskamraterna kom man ju väldigt bra överens och dem hängde man oftast med. Sen var relationen med lärarna inte bra alltså. I och med att man var den som inte fokuserade på skolan så var det oftast mig som man såg mig som ett problembarn även om det inte jag som startade så gick dem alltid fram till mig och sa du har gjort det här.” (Alex).

“Relationen med mina lärare var inte lika bra. Hade några lärare jag klickade bra med men med de flesta hade jag inte så jättebra relation på grund av olika anledningar. Detta beror på att jag först och främst var stökig och det är inte jättepopulärt så klart. Lärarna förstod sig inte på mig och de kanske inte ansträngde sig för att förstå mig som de kunnat göra och det skär sig ännu mer. Men de som väl förstod med så kommer jag jättebra överens med. Det var en kombination med dåliga lärare och dålig elev.” (Michelle).

Enligt Tan, Zuraini och Mahadir (2019) löper personer som vill utbilda sig och har en bra relation med sina klasskamrater och lärare, mindre risk för att utveckla ett kriminellt beteende. Kombinationen av att ha dålig skolgång, ingen bra relation till sin lärare och eleverna i skolan innebär att barnet löper större risk att utveckla allvarliga kriminella handlingar. Skolan är en viktig miljö i ungdomars liv. Detta beror på att skolan är en viktig skyddande faktorn för ungdomar att begå brott.

Becker (2006) menar att skolor och viljan att studera kan motverka för alla former av brottslighet. Både Michelle och Alex uppger att de haft en bra relation med sina klasskamrater i jämförelse med deras lärare. Relationen med lärare har för både informanter inte varit bra. Alex förklarar att lärarna många gånger beskyllde på hen oavsett om han hade startat upp konflikten eller inte och såg honom som ett “problembarn”. Detta kan förknippas med stämplingsteori. Enligt stämplingsteori stigmatiseras Alex och Michelle av andra människor i samhället på grund av deras handlingar och beteende som kan betraktas som opassande och icke normaliserat i andra områden. Stämplingen klassificerar människor med liknande handlingar eller beteenden och får andra att tro att han är desamma (Becker 2006). Något som kan få Michelles och Alexs självbild och självuppfattning att försämrats är lärarnas beteende gentemot de; lärarnas anklagelser mot Alex även om han inte orsakat konflikten och lärarna som inte ansträngde sig till att förstå Michelle. Utifrån informanternas berättelse kan det konstateras att informanterna internaliseras av en negativ social identitet. I enlighet med spegeljaget finns det därav en risk att de ifrågasätter om vilka de är när lärarna inte ser de på den de är. Enligt spegeljaget skapar Michelle och Alex sig ett eget *jaget* beroende på de tidigare erfarenheterna med lärarnas bedömning och föreställning som senare varit en av faktorerna som utvecklar en självkänsla i form av förnedring.

5.2.2 Bostadsområde - En miljö där ungdomar växer och utbildas med kriminalitet

På frågan om bostadsområdet kan orsaka kriminalitet besvarar samtliga informanter bestämt om att ett bostadsområde kan orsaka kriminalitet. För samtliga informanter har bostadsområdet varit en riskfaktor till att de utvecklade ett kriminellt beteende i olika former. Med andra ord upprepas det utanför personliga erfarenheter som i sin tur leder till att dessa individer har vuxit upp med kriminalitet.

“Eee, ja det klart det kan det...Befinner man sig i ett utsatt område så är det ganska troligt att man håller på med kriminalitet och missbruk, men även där jag växte upp var det vanligt med missbruk men inte så mycket kriminalitet.” (Kim).

“Ja, men definitivt. Det tror jag är största anledningen till att människor hamnar i kriminalitet. Jag uppväxte ju i Tumba men hängde mycket i de sämre områden som exempelvis Alby och däromkring och det var ju då som det gick åt helvete.” (Michelle).

“Självklart det är inget snack om saken. Man märker väldigt tydligt. För i vissa områden så var vissa tyvärr mycket mycket mer kriminella och det kändes som man kunde se ett mönster...här var dem mycket mycket mer kriminella än vad dem var på andra ställen...speciellt där jag växte upp...” (Alex).

Samtliga informanter förklarar att de vuxit upp i ett bostadsområde där kriminaliteten förekommit mer eller mindre. Kim är född och uppvuxen i Jordbro som idag är ett av de utsatta områdena men under hans ungdomsår var Jordbro inte ett utsatt område enligt han. En av anledningarna till att han utvecklade ett kriminellt beteende under sitt sena ungdomsår var när började befinna sig på utsatta områden. Michelle hade en liknande situation. Han är född i Tumba och bodde där i 13 år men flyttade senare till Alby som är ett särskilt utsatt område. Alex var dock den som både var född och uppvuxen i Bredäng som är ett utsatt område. Enligt forskaren Rydén-Lodi (2008) är bostadsområdet en riskfaktor till att utveckla ett kriminellt beteende. Således kan informanternas svar förknippas med Rydén-Lodis (2008) forskning. I och med att informanterna haft ett kriminellt umgänge med egna normer och förebilder har det som uppfattats som onormalt utanför bostadsområdet normaliserats. Detta är ett tecken på att de segregerade områden skapar en “vi” och “dom” känsla (Kelly, 2003, s. 166). De normerna som finns i de bostadsområdena är stigmatiserade och icke normaliserade

i samhället. Det är något som stämplingsteori tar upp som gör det även som svårt för ungdomarna att ta sig ut från de särskilda utsatta områden och kunna utforska det okända där de vet att deras beteende är stigmatiserat och opassande.

5.2.3 Sociala miljö som kombineras med det rumsliga

Förutom bostadsområdet har Alex och Michelles sociala miljö dessutom varit en riskfaktor till att utveckla en kriminell livsstil. Detta eftersom informanternas svar gällande hur deras val påverkas av den sociala miljön de befinner sig, besvarar de att deras val påverkas av deras sociala miljö.

“Det klart att jag påverkas...framför allt när man är ung. Det beror lite på vilken typ av miljö det är. Är det exempelvis åt det kriminella hållet så vill man inte bli “nobody” utan vill få “street cred”. Då påverkar ju gruppsytryck mycket beroende på vad man gör. Jag tror det är mycket man har gjort som folk inte själv hade velat eller tänkt. Men på grund av gruppsytrycket blir man tvungen typ.” (Michelle).

“Ska jag vara helt ärlig...det blir oftast så att man triggar varandra hela tiden. Självklart tror jag att mina vänner har triggat mig till att göra något som jag egentligen inte ville göra. Likväl som jag triggade de till något de inte ville göra. För man ville inte vara den tönten som sa nej liksom. Gjorde man allt så hängde man med liksom. Man följer strömmen. Man faller för gruppsytryck också.” (Alex).

Både Michelle och Alex berättar om att de flera gånger påverkats av gruppsytrycket. Likväl som de påverkats av gruppsytrycket från sina gruppmedlemmar har de själva bidragit till gruppsytrycket till andra gruppmedlemmar med. Enligt Stalker (2020) har personer som har lättare för att hamna i gruppsytryck löper större risk för att hamna i den kriminella livsstilen. Båda informanterna anger att de inte ville hamna utanför gruppen och bli stämplade av olika benämningar som “nobody” och “tönten”. Detta kan således korreleras med stämplingsteorin när de väljer att falla för gruppsytrycket. Detta eftersom Alex och Michelle blir stigmatiserade av andra människor i gruppen på grund av deras handlingar och beteende som inte passar in enligt gruppens värderingar. Många gånger blir de tvungna att passa in i gruppen för att inte känna en bristande samhörighet till gruppen.

En annan teori som har sin relevans i informanternas uppväxt är teorin om spegeljaget. Detta eftersom informanterna skapar sig sitt eget jag beroende på deras tidigare erfarenheter och andras bedömningar och föreställningar. Spegeljaget pågår redan under informanternas barndom genom observationerna och intryck de får in (Cooley 1922). I och med att informanterna har vuxit upp i särskilt utsatta områden har deras egenskaper formats av deras umgänge. På detta vis har informanterna lärt sig om hur de ska bete sig ute i det kriminella lokalsamhället. Således förblir den kriminella livsstilen en del av informanternas identitet och detta försvårar för dem att lämna den kriminella livsstilen bakom sig. Detta resulterar till att informanterna får starkare gemenskap (Goffman et al. 2020).

5.3 Familjerelationer

Det alla informanter har gemensamt är att familjerelationer är en viktig del i ungdomars liv. Familjen har både varit en skyddsfaktor och en riskfaktor. Trots att det finns andra faktorer som har orsakat kriminalitet har familjerelationer för vissa funkat som stöd och skyddsfaktor för att kunna lämna den kriminella livsstilen bakom sig. De riskfaktorer som resulterat till ett kriminellt beteende för informanterna är föräldrarollen som inte uppfyllts, dålig självkänsla och förlorandet av sin anknytningsperson.

5.3.1 Föräldrarollen som inte uppfylls

För informanten Kim var familjerelationen en orsak för honom som gjorde att han hamnade i kriminalitet.

“Vi växte upp i ett bra ställe och kanske att det var dysfunktionellt hemma som gjorde att jag svävade till det andra och gick till missbruk och droger. Så att föräldrar som inte är så känslomässigt närvarande som kan visa kärlek och ger barn uppmärksamhet och uppfyller de behoven man har. Mina föräldrar var inte så känslomässiga kunniga, det fanns liksom i deras karta. Under deras uppväxt var det också likadant.” (Kim).

Kim berättar att han inte fick tillräckligt med känslomässigt stöd i form av kärlek av sina föräldrar. Dessutom kunde Kims föräldrar inte tillgodose hans behov och detta fick honom att vända sig till kriminalitet. Detta är något som går att förstå utifrån anknytningsteori, där bristen på kärlek och omsorg får personen att söka sig till andra sammanhang för att kunna fylla upp den tomheten. I tidigare avsnitt om tidigare forskning framgår det att barn som har

det dysfunktionellt hemma ökar risken för kriminalitet enligt forskningen (Stalker 2020). Tan, Zuraini och Mahadir (2019) hävdar att personens barndom och familjrelationer är en av de viktigaste huvudorsakerna till kriminalitet. Detta är något som går att förstå utifrån anknytningsteori. Barn som inte har haft en god anknytning som barn löper större risk för att utveckla sociala svårigheter och även svårt i livet allmänt Meeuwisse & Swärd 2013, s. 228) som i sin tur kan orsaka kriminalitet. Detta eftersom personer som har sociala svårigheter och problembeteende ökar risken för att hamna i kriminalitet, vilket är något som Tan Zuraini och Mahadir (2019) tar upp i sin forskning.

Kim berättar att orsaken till hans kriminalitet är brist på kärleken och föräldrar som inte kunde tillgodose hans behov. Han sökte sig till andra vägar för att kunna få sina behov tillgodosedda. Det handlar även om den bilden Kim har om sig själv och den "känslomässiga sjukdomen" han lider av.

5.3.2 Dålig självkänsla - En konsekvens av bristande anknytning i barndomen

Kim berättar att den dåliga självkänslan varit grunden till att han utvecklade ett kriminellt beteende.

"Men i grunden så handlar det ju eller från början i mitt fall det kommer senare i sådant fall det med missbruk och sådant eller som jag vet nu är det en känslomässig sjukdom. Får man inte de behoven tillgodosedda söker man vägar för att få bekräftelse. Jag lider av dålig självkänsla och det gör jag än idag som jag jobbar med. Detta för att jag har varit i besatthet av mitt självförtroende (...). Jag har fortfarande svårt med känslor. Sen på vägen när man är så splittrad och har inte fått sina behov tillgodosedda så är det mycket som kan influera..."
(Kim).

Kim är mer medveten om sig själv och de brister han har. Kim berättar att han lider av en dålig självkänsla och gör det än idag. Detta är något som går att förstå utifrån anknytningsteori. Enligt anknytningsteori utvecklar personer som har inte har fått tillräckligt med kärlek känslomässiga svårigheter och att kunna känna sig trygg i sig själv (Börjeson & Börjesson 2015). Detta är något som Kim bekräftar detta och berättar att han är besatt av sitt självförtroende. Kim har varit beroende av bekräftelse för att kunna "dämpa" de känslorna. Kim försökte även hålla masken för att kunna få vänner, vilket är en konsekvens enligt

anknytningsteori som sker på grund av en dålig anknytning. Detta är något som Kim lider av än idag.

“Det som fick mig är kunskapen om mig själv. Vad det egentligen beror, det har ju spårat så pass långt bak så det är dålig självkänsla det handlar om för mig. Falskt självförtroende och för att passa in...så hängde jag med alla andra. Sen så började man röka på sen så blev det en vana. Det blev ett beroende kan man säga. Jag har alltid jobbat efter masker (...). Det svåraste problemet jag har idag är att när jag inte har en mask, vet jag inte hur jag ska vara mig själv.” (Kim).

Kim känner inte vem han är när han inte håller upp masken och gick därav in i den rollen som förväntades av honom. Detta är något som går att tolka utifrån spegeljaget där personen agerar utifrån den bilden som de andra personer i omgivningen har om en. Barnets självkänsla utvecklas beroende på den berömmen och erfarenheten man har samlat på sig från föräldrarna (Cooley 1922). Detta är något som saknas från Kims uppväxt, vilket har påverkat hans självkänsla. Masken som Kim berättar om är inom spegeljaget den rollen han går in i beroende på vad personerna förväntar sig av den. Detta får Kim att hela tiden gå i i roller och glömma bort sig själv.

5.3.3 Att förlora sin anknytningsperson

På frågan om informanterna har någon eller något som skulle hindra dem till att utveckla en kriminell livsstil svarar Alex att fadern skulle hindra den. Michelle anger att familjen inte varit en riskfaktor till att han hamnat i kriminalitet men att han flyttat ut hemifrån i ung ålder kan vara en anledning utifrån anknytningsteorin.

“Hade pappa funnits vid liv...så tror jag nog att jag hade hållit mig därifrån. Men när han inte fanns där så hade jag ingen förebild.” (Alex).

“Jag har ingenting på att skylla på familjen. De har alltid stöttat mig och det har alltid varit bra hemma. Familjen har ingenting med att jag hamnat snett att göra, dock så flyttade jag hemifrån redan när jag var 13 år.” (Michelle).

Alex beteende är något som kan förklaras utifrån anknytningsteori. Anknytningen är en viktig del i personens liv och de personerna kan påverkas trots en god anknytning kan barnet påverkas negativt när anknytningen avbryts. När Alexs pappa gick bort kände han en tomhet och vände sig till kriminalitet. Detta är något som förklaras utifrån anknytningsteori där personen separeras från sin anknytningsperson som kan orsaka svårigheter i livet (Börjeson & Börjesson 2015). Trots den goda relationen som Alex och Michelle hade med sin familj hamnade de i kriminalitet efter separationen. Michelle hade stöttande och närvarande familj under sin barndom. Michelle flyttade dock hemifrån i tidig ålder. Enligt forskarna Tan, Zuraini och Mahadir (2019) anses denna typ av familjestrukturer en riskfaktor till att utveckla ett kriminellt beteende. För Michelle har separationen från sina föräldrar således varit en av de riskfaktorerna till att han utvecklat ett kriminellt beteende.

“Jag har alltid haft en bra relation med mina syskon. De har alltid förstått mig. De tycker inte att det var bra det jag gjorde där och då men de förstod liksom att det var tufft mig. Jag har alltid haft en bra relation med min mamma även om jag gjort dumma val så har jag alltid varit mammas lilla pojke. Jag hade även bra relation med min pappa...sen när han gick bort...så tror jag att det kriminella började. Man hade liksom ingen manlig förebild att se upp till så det blev liksom att det var ingen som kunde säga “stopp”. Då blev det att man gjorde sina egna val.” (Alex).

Efter faderns bortgång var det Alex moder som fick försöka tillgodose Alexs behov. Trots att Alex hade en av sina anknytningspersoner och sina syskon vid liv kunde inte Alex behov att tillgodoses och blev därmed påverkad av separationen från sin faders bortgång. Alex menar att han inte hade någon manlig förebild som kunde vägleda den. I Alex situation var familjen en av de anledningarna till att han utvecklat ett kriminellt beteende men även anledningen som fick honom att lämna den kriminella livsstilen bakom sig. Det kan således konstateras att Alex har en stark relation till sina familjemedlemmar och att faderns bortgång resulterat till trauma som han inte vetat hur han ska hantera och därav anslutit sig till ett kriminellt nätverk som kan tillgodose sina behov.

5.3.4 Familjens stöttande till att lämna den kriminella livsstilen bakom sig

På frågan om vad som fick Alex att lämna den kriminella livsstilen bakom sig svarar Alex att det var mamman. Michelle hade en likartad situation och anger att det var flera olika anledningar till att han lämnat kriminaliteten bakom sig.

“Tyvärr...mammans tårar...det brinner i ens hjärta liksom och till slut fick det var nog. Jag kunde inte se min mamma ledsen på grund av det jag gjorde. Det blev liksom ett stopp...det får vara nog.” (Alex).

“Flera olika saker. Först och främst att det här är inte jag. Jag är ingen våldsam person och så. Det var väl det. Sen hände en del tråkiga saker både inom mig själv och inom min familj. Det här är inget att leva med heller liksom.” (Michelle).

På senare tid har Alex kommit till insikt över att det kriminella beteendet får hans kvarvarande anknytningsperson att bli ledsen. Den starka relationen Alex har med sin familj resulterade till att han lämnade den kriminella livsstilen bakom sig. I Michelles situation lämnade han kriminaliteten bakom sig när faran kom nära sin familj. Det kan således konstateras att Alex och Michelles gemensamma punkt är deras familj som varit en av de största anledningar till att de kommit ur den kriminella livsstilen.

Uppehållet blev ju när det blev för mycket. Sen dess har jag aldrig känt det här behovet att jag vill komma tillbaka och sa till mig själv “Det räcker nu du måste ta tag i ditt liv”. Så det var det liksom...nu får det vara nog...hur länge ska jag liksom hålla på det med. För man såg ju vänner bli skjutna på gatan liksom och det var vän efter vän som åkte in och som försvann. Sen tänkte jag vill jag verkligen ha den här framtiden och ligga en grav och få min mamma att gråta ännu mer...nej.” (Alex).

“Jag hade ju ett uppehåll på 20 år; men jag levde ju fortare med det beroendepersonligheten som tog över till slut. Jag fick ett återfall och då gjorde jag mycket. Jag tog ut mobiler, lån och det var inte moralisk rätt. Jag åkte även för mordförsök och satt på fängelse i 5 år.” (Kim).

Alex hävdar att han avstod från den kriminella livsstilen när han började se sina vänner bli fängslade, skjutna eller försvunna. Alex påpekar att modern återigen varit anledningen till att han slutade med den kriminella livsstilen. Alex fick därav inget återfall. Kim var dock den som fick det efter 20 år. Enligt Stalker (2020) kan ett dysfunktionellt familjeliv vara en riskfaktor för att ungdomar ska utveckla ett kriminellt beteende i jämförelsevis med de ungdomar som växer upp i ett väl fungerande hushåll. Att inte ha en välfungerande familjesituation resulterar även till att riskera få återfall. Alex hade sin familj vid sin sida under den perioden han var kriminell och det hade dock Kim inte. Stödet Kim inte fick från sin familj har varit en av de anledningarna till att han än idag behöver jobba med sig själv.

“Mina syskon och jag vi var tajta vi hade bra kontakt. Pappa inte så mycket, men vi hade mer kontakt med mamma. Pappa är uppväxt på landet en gård där man mjölkar korna innan man går till jobbet och sköter man inte sig får man stryk. Mamma är uppväxt med en alkoholiserad pappa, så att de har ju också haft det svårt. De har inte fått sina behov tillgodosedda från början.” (Kim).

Kim förklarar den relationen som hans föräldrar har haft med sina föräldrar. Kims morfar hade missbruksproblem. Kim menar vidare att hans fader kunde blir misshandlad av sina föräldrar om han inte skötte sitt arbete. Detta skulle kunna förklaras utifrån inläringsteori där individerna lär sig av andras beteende beter sedan på samma sätt (Jarvi et al. 2013). I detta fall har föräldrarna lärt sig av sina föräldrar hur de ska uppfostra sina barn och uppfostrat på samma sätt sina barn.

5.4 Den sociala omgivningen

Samtliga informanter förklarar att de inte hade ett socialt stöd från sin omgivning. Bristande stöd från den sociala omgivningen anses vara en av de riskfaktorerna till att hamna i kriminalitet. Samtliga informanter sökte sig istället till den kriminella omgivningen för att få sitt sociala stöd och hade inte heller stöttande vänner.

5.4.1 Kriminell omgivning

När det gäller frågan om informanterna haft kriminella vänner anger samtliga informanter att de hade det.

“Vi växte upp i samma gäng. Vi hade alltid idrottat, innan idrotten när vi började festa så var det inbrott och sådana saker. Då började bli kostsamt med droger (...). Jag har varit små kriminell, små stölder på jobb och sådana saker. Inga grova saker.” (Kim).

“Ja...det var ju så nästan jag kom in i det kriminella. Det var ju vänner runt omkring som började där...sen hamnade vi alla där till slut. Vi var ett kompisgäng och fortsätta det. Det var liksom ingen som sa “Grabbar vi måste sluta nu” utan vi bara härjade och fortsatte med varandra.” (Alex).

Kim och Alexs problembeteende är kopplat till beteenden som deras umgänge har. Enligt forskarna Changalasetty m.fl. (2019) är brottslighet och den kriminella livsstilen kopplat till vänners brottslighet och vad de har för inställning om kriminalitet i den kretsen. Detta innebär att ha kriminella vänner anses vara en riskfaktor för den att hamna i kriminaliteten själv. För Kim handlade det om att kunna få mer pengar för att kunna fortsätta med sitt missbruk. Alex menar att han haft samma umgänge sedan barnsben och fortsatte därav samma spår som sina vänner gjorde. Alexs situation kan således beskrivas utifrån stämplingsteori som handlar om att en individ blir stigmatiserad som avvikare utifrån andra människors bemötandet och beteende. Det kan konstateras att Alex inte velat bli stämplad som avvikare av sina barndomsvänner och fortsatte på samma spår.

Det kan således konstateras att informanternas umgänge med kriminella personer har varit en av de riskfaktorerna som resulterat till att de hamnat i kriminalitet. Enligt forskarna Lenkens m.fl. (2019) har vänner en betydande påverkan på den enskildes liv och kan således påverka individens liv till en positiv riktning genom god inverkan.

5.4.2 Stöttande vänner

På frågan om informanterna hade någon vän som fungerat som stöd för att hålla sig borta från brottslighet anger alla att de inte hade det.

“Nej, i och med allt handlar om droger så umgicks jag bara med personer som tog droger. Jag har ju fortfarande skam och skuld, men nu jobbar jag med min personlighet. Jag måste ju förändras 180 grader. Så jag har utvecklat en beroendepersonlighet som jag måste

förändra på. Jag har varit drogfri i 20 år, men ändå lyckades jag falla tillbaka. När jag gick tillbaka fick jag psykos och begick ett mordförsök och hamnade i fängelse i 5 år.” (Kim).

“Inte vänner men mina syskon. De var nog den som fick fungerade som stöd. De kunde acceptera att jag kunde göra små grejer...småbrott. De var aldrig okej med det men de sa “Gå aldrig över det här med att skada någon...knivhugger någon” på den graden liksom.” (Alex).

“Nej men efter...ja” (Michelle).

Samtliga informanter har inte haft någon vän som fungerade som stöd för att hålla de borta från brottslighet. Alex har i jämförelse med Kim och Michelle haft sina syskon som stöttat honom och dessutom uppmanat Alex att inte få det kriminella beteendet att eskalera till att skada någon fysiskt. I och med att Kim saknade stödet från varken sina vänner eller någon utomstående person har han gång på gång återfallit i den kriminella livsstilen. Hade Kim fått stöd från andra längs vägen, som i Alex fall, hade Kim fått möjligheten till att utveckla resiliens. Enligt Lenkens m.fl. (2019) fungerar stödet som en skyddsfaktor till att hamna utanför den kriminella livsstilen. Kim var medveten över sitt problembeteende och har hittat konkreta lösningar till att komma ur den kriminella livsstilen. Detta genom att återhämta sig eller motarbeta olika komplicerade situationer som han befinner sig på. Efter 20 år fick Kim dock ett återfall. Detta resulterade i sin tur till att han fick psykos och begick ett mordförsök som ledde till fem års fängelse. Trots att Kim utvecklat en resiliens efter att han kommit ur kriminaliteten i början, har detta inte varit tillräckligt. I och med att stödet fungerar som en skyddsfaktor kan det således konstateras att Kims bristande stöttning från andra varit en av de faktorerna som resulterat till att han inte kunna hantera sin situation och begick ett mordförsök efter 20 år.

5.5 Kriminalitet som livsstil

Det som informanterna har gemensamt är att den kriminella livsstilen började i samband med att de haft riskfaktorer som resulterade till att de fann en samhörighet med kriminella nätverk. För samtliga informanter inträffade detta under sin ungdomsperiod.

5.5.1 Riskfaktorer

På frågan om vilka riskfaktorer informanterna tror är ledande till att personer ansluter sig till kriminalitet svarar samtliga att vänner och bostadsområdet är en riskfaktor.

“Först och främst måste jag säga umgänget har en stor faktor. Jag menar hade jag inte haft de där vännerna som jag hade så hade jag nog aldrig hamnat i det där. I och med att vi aldrig levde rikt och man såg att folk som var kriminella levde rikt och då tänker man “Fan nu vill jag också vara rik som de”. Pengar styr allt...man blir pengakåt...jag kan tjäna...det du tjänar på ett år, det kan jag tjäna max en månad liksom.” (Alex).

“Jag tror att familjesituation kan påverka en person. Dem polare som var där hade det tufft hemma liksom. Antingen en ekonomiskt eller ha föräldrar som inte bryr sig så mycket eller att dem själva hade problem med droger eller alkohol och så. Det tror jag är en stor anledning. Sen är det lite omgivningen...dem som är kriminella är i de fattiga områden som folk ser ju upp till när man är ung och då vill man vara som dem liksom för dem har klockor och pengar som man själv inte har.” (Michelle).

Både Michelle och Alex hävdar att omgivningen är en riskfaktor särskild om det finns ekonomiska svårigheter hos den enskilda individen. Enligt informanterna har saknandet av materiella ting som deras förebilder haft, resulterat till att de utvecklat ett kriminellt beteende för att kunna ha råd med att tillgodose sina behov. Pengar kan således ge en maktposition. Genom att observera andra kriminella som har materiella ting som den har råd med och sedan vilja göra det kan sammankopplas med inlärningsteorin. Således lär Michelle och Alex av andras beteende och beter sedan på samma sätt (Jarvi et al. 2013).

5.5.2 Samhörighet med kriminella nätverk

På frågan om hur den kriminella livsstilen började anger Michelle att det var i samband med sin depression som han sökte sig till kriminella personer som han såg upp till.

“Ja, men det väl som så att man hamnade i någon slags depression i allt det illegalt man höll på med och då försöker man hitta någon gemenskap och oskyldigt nog så hittar man andra kriminella personer som man umgås med som var lite äldre som man såg upp till.” (Michelle).

Michelle ville hitta nya vänner som skulle få honom att komma ur sin depression. Michelles beteende kan således förklaras ur teorin om resiliens. Michelle kom till insikt att nya vänner kan fungera som en skyddsfaktor för att han ska kunna utveckla resiliens i de komplexa situationerna och påfrestningar som sker på grund av hans depression. Detta resulterade dock till att Michelle började umgås med äldre kriminella killar. Han började se dessa killar som förebilder. Enligt Lenkens m.fl. (2019) löper personer med psykisk ohälsa, i samband med en personlighet som har lätt för att hamna i gruppsyck, större för att hamna i kriminalitet. Michelle var den som både fall för gruppsyck och psykisk ohälsa. Således kan det konstateras att dessa var några av faktorerna som resulterade till att han utvecklade ett kriminellt beteende.

*“Det var ju det där med gruppsyck. Man vill inte lämna sina barndomsvänner som man varit med sena barnsben. Då kände man sig som...förlåt...men som en f**a liksom om man inte gjorde det de sa att man skulle göra. För dem hade backat mig så många gånger. Så varför ska jag inte backa de liksom.” (Alex).*

Det kan konstateras att Alexs vänner ger honom en känsla av gemenskap som resulterat till att han inte vågat säga emot sina barndomsvänner. Changalasetty m.fl. (2019) hävdar att personer som har nära vänner eller någon i familjen som är kriminella är mer benägna att utveckla ett kriminellt beteende. Således kan det konstateras att Alexs vänner har varit en riskfaktor till att begå brott i olika former.

6. Diskussion och slutsatser

Studiens syfte har varit att undersöka de bakomliggande faktorerna till ungdomskriminalitet och samtidigt belysa hur kriminaliteten har påverkat informanternas liv. Studien har baserats på informanternas erfarenheter och berättelser. Detta innebär att frågeställningen och syftet har besvarats genom tidigare forskning, teorier och intervjuer med tre tidigare kriminella som inte har haft en kriminell livsstil de senaste två åren.

6.1 Resultatdiskussion

I denna studie har vi redogjort om vad de bakomliggande orsakerna är till ungdomskriminalitet enligt studiens informanter. Studiens frågeställningar som vi baserat på är vad är de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet enligt studiens informanter och hur har ungdomskriminaliteten påverkat informanterna i studien. Studien visar att det finns flera bakomliggande orsaker till att en individ utvecklar ett kriminellt beteende. Många orsaker har visat sig ha ett samband mellan varandra och resulterat till en mer omfattande kriminell livsstil. Detta har i sin tur påverkat dessa individer negativt och följt med genom åren även om den kommit ur den kriminella livsstilen. Studiens syfte var att finna de bakomliggande orsaker till ungdomskriminalitet som våra informanter anger och de faktorerna som vi har kommit fram till är: *skolgången, bostadsområdet, sociala miljö, individens föräldrar som inte uppfyller sin roll, individens dåliga självkänsla, förlorandet av sin anknytningsperson och omgivningen som består av kriminella personer*. Dessa faktorer har enskilt eller gemensamt med andra orsakat ungdomskriminalitet hos informanterna.

Den bakomliggande viktigaste faktorn som de tre informanter hade gemensamt och kunde orsaka stora problem i framtiden var deras familjerelationer. En bristande familjerelation kan resultera till att barnet utvecklar ett kriminellt beteende. Det handlar först och främst om kärleken och behoven föräldrarna ger till barnet som spelar en stor roll. Detta är något som Stalker (2020) och Tan Zuraini och Mahadir (2019) redogör i sina studier och menar att familjen och familjesituationen är en av de största faktorerna som kan utveckla ett kriminellt beteende. I denna studie framkom det att samtliga började utveckla ett kriminellt beteende på grund av en separation från sin anknytningsperson eller bristande kärleken från familjen eller en separation som de har genomgått. Brist på kärlek och föräldrar som inte kan tillgodose barnets behov leder till att individen bygger upp ett dåligt självförtroende, en dålig bild om sig själv och en dålig självkontroll. Som i sin tur resulterat till att den får det svårt med att hantera problem som uppgångar i livet. Detta är något Brown (2019) konstaterar att det är en av de faktorerna som får individen att hamna i kriminalitet.

Familjen kan även förstärka och bidra till att barnen utvecklar resiliens om de tillgodoser barnets behov på rätt sätt. Detta är därför vi anser att familjerelationer är viktigt och avgörande. Alex berättar om hur de ekonomiska svårigheterna fick han att tänka på kriminaliteten och att ungdomar i hans omgivning har samma problem. Detta är något som

Michelle bekräftade. De familjer som har det svårt med ekonomin och till följd av detta behöver jobba extra riskerar som förälder inte kunna ge den tiden barnet behöver för att se över deras behov. Därför anser vi att det är viktigt att socialtjänsten ser till att barnfamiljerna ska kunna klara sig ekonomiskt. Föräldrar som inte tillgodoser barnets gör att barnen utvecklar svårigheter i framtiden som dålig självkontroll. Detta leder till att individen riskerar att falla för gruppsyck i större omfattning i jämförelsevis med de som har bättre självkontroll. Gruppsyck i detta sammanhang handlar om personer med en kriminell bakgrund. Stalker (2020) anger att personer som har lättare för att påverkas av gruppsyck löper större risk att hamna i den kriminella livsstilen. Chngalasetty m.fl. (2013) menar att även personer som har kriminella vänner är mer benägna att hamna i kriminaliteten själv.

I ett bostadsområde befinner oftast individens vänner, skola och familj. Detta gör bostadsområdet, enligt forskningen, en faktor för att hamna i den kriminella livsstil på grund av den ökade risken för brottsåterfall. Detta är något som våra informanter bekräftar. Enligt Kennedy m.fl. (2019) är ungdomar mer benägna att begå brott om de växer upp i ett område där de bevittnat brott. Ungdomarna är dessutom mer benägna att begå brott om de bevittnar skjutningar. I och med att samtliga informanter vuxit upp i områden som är särskilt utsatta är de således mer benägna att hamna i kriminalitet. I informanternas aktuella situation har samtliga hamnat i kriminalitet och haft ett kriminellt beteende i olika former. Det kan således konstateras att informanternas bostadsområde de vuxit upp i varit en av de riskfaktorerna som orsakat ungdomskriminalitet. Barnfamiljer och personer som får det bättre ekonomiskt får bättre förutsättningar som skola och tryggare område (Urban, 2018). Detta gör att fastigheterna blir billigare och personer som har bättre inkomster flyttar ut. Det sker eftersom de attraktiva områden blir generellt dyrare att bo på och de som inte har råd hamnar på de mindre attraktiva platser. Detta gör att de särskild utsatta områden blir mer segregerade och utsatta. Detta skapar en "vi" och "dom" känsla i samhället (Kelly, 2003). Risken är också att "bra" förebilder flyttar ut från de särskild utsatta områden, vilket gör att ungdomarna har endast kriminella förebilder. Det blir även svårt för dessa personer att integrera sig i samhället, eftersom de har ett normbrytande beteende. Därmed blir det förmodligen lättare att vända sig till kriminalitet för att "bygga" upp sin karriär och få snabba pengar.

Med detta sagt kan det konstateras att ett förebyggande arbete borde införas för dessa ungdomar som är mer benägna att hamna i kriminalitet på grund av det bostadsområdet

individerna befinner sig på. Att ha förebyggande arbete i form av stöd för ungdomar tillsammans med socialtjänsten i det lokalsamhället kan resultera till att fler ungdomar hamnar utanför den kriminella livsstilen eller får de som redan utvecklat ett kriminellt beteende att bli mer resilienta. Detta genom att ge dessa ungdomar möjlighet till att förstå vilka skyddsfaktorer det finns för den enskilda individen för att den ska kunna utveckla resiliens i de komplexa situationerna och hantera olika påfrestningar som sker i livet. För att minska risken för kriminalitet anser vi att man ska stärka resiliens på individnivån och deras anpassningsstrategier i miljöer där det finns ett normbrytande beteende. Detta ger möjlighet till den enskilda individen att inte hamna i kriminalitet trots de riskfaktorer det finns i ungdomars liv.

En annan riskfaktor till ungdomskriminalitet är psykisk ohälsa. Enligt Lenkens m.fl. (2019) löper personer med psykisk ohälsa och med en personlighet som har lätt för att hamna i gruppsyke större risk för att hamna i kriminalitet. Enligt Tan, Zuraini och Mahadir (2019) är en ytterligare riskfaktor till att utveckla ett kriminellt beteende är en dålig skolgång, då den dåliga skolgången resulterar till att barnet utvecklar ett problembeteende som leder till kriminalitet. Detta är något som en av våra informanter Kim bekräftar. Kim berättar att han fortfarande har problem med den psykiska ohälsan trots han idag är 56 år. Samtliga informanter har behövt ta igen det de missat gällande skola, jobba och familj under sina ungdomsår. Två av tre informanter har behövt ta om utbildningen. Samtliga informanter har senare behövt arbeta med sig själv för att få kännedom om vilka de är. En annan faktor som de två yngre informanter tar upp är att de flesta ungdomar vill ansluta sig till den kriminella livsstilen på grund av bristen på pengar. Alex berättade att de hade ekonomiska svårigheter i hemmet och ville därav hjälpa till ekonomiskt. Michelle berättade även att han och andra ungdomar ytterligare haft samma behov. Detta är något viktigt för socialt arbete att uppmärksammas för att kunna tillgodose familjens ekonomiska behov och tänka på barnets bästa.

De olika faktorer vi har kommit fram till har även visat ett mönster på att de hänger ihop och börjar oftast hemifrån. Detta är ett tecken för oss som socialarbetare att se till att barn har det bra hemma. Inom socialt arbete har socialtjänsten ett ansvar om barnens och kan vara med och förebygga de flesta orsaken. Barn som utvecklar ett problembeteende i skolan är kanske barn som inte mår bra och behöver hjälp, vilket är något socialt arbete behöver lägga mer

fokus på. Det är även att följa upp ungdomars psykiska ohälsa genom kurator i skolan eller regelbundet prata med de skärlind utsatta barnen.

6. 2 Fortsatt forskning

Ett förslag på tidigare forskning som vi själva har varit nyfikna på är hur resultatet hade varit om vi generellt hade fler informanter och fler från det motsatta könet. Detta eftersom studien har endast baserats på tre manliga informanter. För fortsatt forskning hade det varit intressant att kunna få fler informanter från hela Sverige. Att intervjua fler personer ger dessutom möjlighet till att få en mer omfattande presentation över individens tidigare erfarenheter i den kriminella livsstilen. Detta eftersom ämnet kriminalitet är ett känsligt ämne som kan sätta både författarna och informanterna i fara. Detta kan leda till att de informanter som deltar är ytliga när de besvarar på frågorna. I denna studie var Michelle mer ytlig och besvarade kort på vissa frågor utan att fördjupa sig mer i det.

Studiens syfte var att undersöka de bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet enligt våra informanter. Informanterna var från Stockholm och det hade därav varit intressant att undersöka fler från Stockholm och även utanför Stockholm för att kunna se om resultatet vi kommit fram till gäller för de med. Vi anser dessutom att det hade varit intressant att undersöka samma frågeställning ur olika perspektiv; från socialtjänsten, polisen och andra myndigheter. Något som hade varit intressant att undersöka är hur samhället ser på personer som har haft en kriminell livsstil, hur resan har varit, hur de har bildat familj och hur arbetsmarknaden ser på de. I denna studie har vi kommit fram till att resiliens är en viktig faktor för att kunna hålla sig borta från kriminalitet. Det hade varit intressant att följa upp personer som har lyckats komma ur kriminaliteten trots svårigheter för att kunna jobba på ett förebyggande syfte.

7. Referenser

Litteratur

Ahrne, G. & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber.

Aspers, P. (2007). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. 1. uppl. Malmö: Liber.

Becker, H. S. (2006). *Utanför: avvikandets sociologi*. Lund: Arkiv.

Bergström, G. (2019). *Kriminalitet som livsstil 4.0*. Sjätte upplagan Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Johanneshov: MTM.

Borge, A. I. H. (2011). *Resiliens: risk och sund utveckling*. 2., rev., uppdaterade och utök. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Börjeson, B. & Börjeson, M. (2015). *Förstå socialt arbete*. 3., uppdaterade uppl. Malmö: Liber.

Cooley, C. H. (1922). *Human nature and the social order*. Revised edition with an introduction treating of the place of heredity and instinct in human life New York: Charles Scribner's sons.

Danermark, B. (2013). Socialt arbete och kunskap, I Blom, Björn, Morén, Stefan & Nygren, Lennart (red.) (2013). *Kunskap i socialt arbete: om villkor, processer och användning*. 2., omarb. utg. Stockholm: Natur & kultur.

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Johanneshov: MTM.

Estrada, F. & Flyghed, J. (2017). (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. 4. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Fejes, A. & Thornberg, R. (2019). (red.) *Handbok i kvalitativ analys*. 3. uppl. Stockholm: Liber.

Goffman, E. (2020). *Stigma: den stämplades roll och identitet*. 5. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Hjerm, M., Lindgren, S. & Nilsson, M. (2014). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. 2., [utök. och uppdaterade] uppl. Malmö: Gleerup.

Karlsson, L. B., Kuusela, K., Rantakeisu, U., Svedberg, L. & Wollter, F. (red.) (2013). *Utsatthet, marginalisering och utanförskap*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Magnusson Turner, L. & Andersson, E. (2008). *Den delade staden*. 2., bearb. uppl. Umeå: Boréa.

Meeuwisse, A. & Swärd, H. (2013). (red.) *Perspektiv på sociala problem*. 2., omarb. utg. Stockholm: Natur & kultur.

Sarnecki, J. (2009). *Introduktion till kriminologi*. 2., [uppdaterade och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur.

Payne, M. (2015). *Modern teoribildning i socialt arbete*. 3., svenska utg. Stockholm: Natur & kultur.

Urban, S. (2018). *Integration och grannskap: hur kan staden hålla samman?*. Upplaga 1
Lund: Studentlitteratur.

Rapporter

Andersson, T. (2001). *Kriminell utveckling - Tidiga riskfaktorer och förebyggande insatser*. BRÅ-rapport 2001: 15. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2020). *Dödligt skjutvapenvåld i Sverige och andra europeiska länder. En jämförande studie av nivåer, trender och våldsmetoder*. Rapport 2021:8. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2020). *Skolundersökningen om brott 2019. Om utsatthet och delaktighet i brott*. Rapport 2020:11. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2019). *Nationella trygghetsundersökningen 2019. Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Rapport 2019:1. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Polisen (2017). *Utsatta områden- Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen*. Stockholm: Nationella operativa avdelningen.

Socialstyrelsen (2020). *Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende*. Kunskapsstöd för socialtjänsten. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepointdokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2020-2-6597> . [hämtad 6 april 2021].

Vetenskapsrådet (2009). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet: Elanders Gotab.

Tidningsartiklar

Clason, S. (2019). Stefan Löfven om skjutningarna: ”Samhällsproblem”. *Expressen*. 30 augusti. <https://www.expressen.se/nyheter/lofven-om-skjutningarna-samhallsproblem/> [hämtad 3 april 2021].

Hedlund, V., Israelsson, L., Svanberg, N., Malm, S. & Lundberg Andersson, H. (2019). 18-årig kvinna död – kriminell man misstänks vara måltavla. *Expressen*. 28 augusti. <https://www.expressen.se/nyheter/krim/misstankt-skottlossning-i-stockholm-polisen-pa-plats-1/> [hämtad 3 april 2021].

Israelsson, L. (2019). Polisens lista över utsatta områden. *Expressen*. 3 juni. <https://www.expressen.se/nyheter/over-100-skjutningar-i-sverige-i-ar-20-doda/> [hämtad 3 april 2021].

Larsson, S. & Moreno, F. (2019). Läkaren Karolin, 31, sköts till döds – med barnet i famnen. *Expressen*. 1 september. <https://www.expressen.se/kvallsposten/lakaren-karolin-31-skots-till-dods-nar-barnet-var-med/> [hämtad 3 april 2021]

Marttinen, A. (2021). SD: Låt kriminalvården ta hand om unga brottslingar. *Expressen*. 2 februari [Hämtad 2021-06-07]

Elektroniska källor

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. *Uppdrag och kunskap*, <https://www.mucf.se/uppdrag-och-kunskap> [Hämtad 6 april 2021].

Brottsförebyggande rådet (Brå), 27 december 2019., <https://www.bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2019-12-27-bra-i-debattartikel-otryggheten-delar-landet.html> [Hämtad 27 april 2021].

Folkhälsomyndigheten (2016). *Risk- och skyddsfaktorer*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/forebyggande-arbete-in-om-andts/> [hämtad 25 april 2021].

Kriminellas revansch i samhället; KRIS. Info. <https://kris.a.se/info/> [hämtad 23 maj 2021].

Avhandlingar

Rydén-Lodi, B. (2008). *Lyckas mot alla odds: protektiva faktorer i upphörandeprocessen vid brottslig verksamhet*. Diss. (sammanfattning) Stockholm : Stockholms universitet, 2008

Artiklar

Brown, W. "The Influence of Self-Control on the Impact of Exposure to Violence among Youths". *Department of Criminal Justice and Criminology*, Sam Houston State University. United States: 2019.

Changalasetty, S.B., Belgacem, B., Badawy, A.S., Ghribi, W., Ahmed, A.M., Bangali, H., Thota, L.S., Prasad, M.S. och Pemula, R. "Assessing the Relation between Family Background and Juvenile Delinquency using Data Mining". College of Computer Science, Jarvi, S., Jackson, B., Swenson, L., Crawford, H., 2013. The Impact of Social Contagion on Non-Suicidal Self-Injury: A Review of the Literature. *Archives of suicide research*, 17(1), ss, 1–19.

Kelly, P. (2003). *Growing up as risky business? Risk, Surveillance and the Institutionalized Mistrust of Youth*. England: Taylor & Francis Group. doi

Kennedy, T.D., Edmonds, W.A., Millen, D.H. och Detullio, D. (2019). "Chronic Juvenile Offenders: Exploring Risk Factor Models of Recidivism". *Youth violence and juvenile justice*. College of Psychology, Nova Southeastern University och College of Education, Nova Southeastern University. United States:

King Khalid University, Abha, Saudi Arabia och Dept of Computer Science and Engineering, Bharat Institute of Engineering and Technology, Hyderabad, India: 2019.

Lenkens, M., Rodenburg, G., Schenk, L., Nagelhout, G.E., Van Lenthe, F.J., Engbersen, G., Sentse, M., Severiens, S. & Van De Mheen, D. (2019). "I Need to Do This on My Own' Resilience and Self-Reliance in Urban At-Risk Youths". *Deviant behavior*. IVO Research Institute, The Hague, Erasmus Medical Center, Rotterdam och Erasmus University Rotterdam, Rotterdam. Netherlands:

Segeren, M., Fassaert, T., De Wit, M. och Popma, A. (2020). "Constellations of youth criminogenic factors associated with young adult violent criminal behavior". *Crime science*. Department of Epidemiology, Health Promotion and Care Innovation, Public Health Service Amsterdam, Department of Child and Adolescent Psychiatry, VU University Medical Center. Netherlands:

Stalker, K. C. (2020). "Risk factors for externalizing behavior among adolescents: Does level of risk matter?". *Arizona State University, School of Social Work*. United States:

Tan, B. P., Zuraini, J. O. & Noor Banu, M. N. (2019). "Examine family and school factors as predictors of delinquency: A study of juvenile offenders, at-risk students and low-risk students in Malaysia". *Asian social work and policy review*. Universiti Pendidikan Sultan Idris, Tanjung Malim, Malaysia:

Van der Laan, A. M., Rokven, J., Weijters, G. & Beerthuisen, M. G. C. J. (2019). "The Drop in Juvenile Delinquency in The Netherlands: Changes in Exposure to Risk and Protection". *Justice quarterly*. Research and Documentation Centre, WODC, Den Haag and Social Affairs and Employment Inspectorate, The Hauge, Netherlands:

Bilaga 1

Intervjuguide

Bakgrund

- Berätta om dig själv; vad gör du idag?
- Kan du berätta lite kort om ditt liv som ungdom?
- Vad har du för plan för framtiden?
- Hur ser du ditt liv?

Miljön bakom kriminalitet

- Hur gick det i skolan?
- Hur var din relation med dina klasskamrater?
- Hur var din relation med dina lärare?
- Hur var din uppväxt? (bakgrund, familjrelation och syskon)
- Hur ser du ditt bostadsområde? Finns det en plats eller en organisation där du gillar socialisera med personer? Vänner? andra grannar?
- Tror du att ett område kan orsaka kriminalitet?
- Hur påverkar din sociala miljö om dina egna val?
- Har du några förebilder som motiverar dina val och handlingar?

Familjrelationer

- Hur såg din familjsituation ut när du började med kriminalitet?
- Hur var din relation med dina familjemedlemmar (pappan, mamman, syskon...)?
- Vilken utbildningsnivå har din familj?
- Hur var familjens ekonomi? (utbildning och arbete)

Den sociala omgivningen

- Hade du vänner som hade en kriminell livsstil?
- Om ja, vilka typer av brott begick dina vänner?
- Hade du någon vän som fungerade som stöd för att hålla dig borta från brottslighet?
- Om ja, hjälpte detta dig?

Kriminalitet som livsstil

- Hur började din kriminella livsstil? (första brott eller kriminella handling)
- Vad fick dig att ansluta dig till kriminella livsstilen?
- Tror du någon eller något skulle hindra dig till att ha kriminalitet som livsstil?
- Vad fick dig att lämna det kriminella livet bakom dig?
- Har du haft något uppehåll eller återfall i din kriminella karriär?
- Vilka riskfaktorer tror ni är ledande till att personer ansluter sig till kriminalitet?

Bilaga 2

Informations- och samtyckesblankett

Jag samtycker till att Södertörns högskola behandlar följande personuppgifter i studentarbetet “De bakomliggande orsakerna till ungdomskriminalitet: En kvalitativ studie om vägen till kriminella miljöer - Kriminellas livsstil i utsatta områden” i enlighet med nedanstående beskrivningen.

Vilka personuppgifter kommer att behandlas?

- Namn
- E-postadress

Vad är syftet med behandlingen av personuppgifter?

Syftet med denna studie är att undersöka de bakomliggande orsakerna till kriminalitet. Detta genom en kvalitativ innehållsanalys och semistrukturerade intervjuer.

På vilken rättslig grund kommer personuppgifterna att behandlas?

Personuppgifterna behandlas med ditt uttryckliga samtycke. Deltagande i studien är helt frivilligt. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak. Om du inte samtycker till personuppgiftsbehandlingen kan du göra det utan att drabbas av negativa konsekvenser.

Lagringsform och skyddsåtgärder: Personuppgifterna förvaras i pappersform och/eller elektroniskt. Alla personuppgifter anonymiseras och pseudonymiseras.

Lagringstid och gallring: Informations- och samtyckesblanketten bevaras och gallras efter 10 år. Personuppgifterna som spelats in och antecknats under intervjuer raderas när uppsatsen är avslutad och betyg ska sättas.

Utlämnande av personuppgifter till tredje part: Personuppgifterna utlämnas inte till tredje part.

Överföring utanför EU: Personuppgifterna överförs inte utanför EU.

Vilka är mina rättigheter?

Enligt EU:s dataskyddsförordning har du rätt att få ta del av samtliga personuppgifter om dig som hanteras (registerutdrag) Du har även rätt att få dina uppgifter rättade vid fel. Du har

även rätt att begära radering, begränsning eller invända mot behandling av personuppgifter. Fortsättningsvis har du rätt till dataportabilitet, dvs. rätt att överföra personuppgifter från en personuppgiftsansvarig till en annan ”utan att hindras”. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att behöva ange orsak.

Vem ska jag vända till om uppgifter är felaktiga eller jag vill ångra mitt samtycke?

Behöver du få felaktiga uppgifter rättade, komplettera med saknade uppgifter (rättelse) eller ångrar du ditt samtycke (återkallelse) kan du i första hand kontakta ansvarig student och/eller dennes handledare (se kontaktuppgifter nedan). Du kan även vända dig till Södertörns högskolans dataskyddsbud.

Personuppgiftsansvarig: Södertörns högskola är juridiskt ansvarig för studentens personuppgiftsbehandlingar i studentarbeten.

Dataskyddsbud: Har du funderingar eller klagomål om hur dina personuppgifter behandlas kan du alltid vända dig till Södertörns högskolas dataskyddsbud.

Klagomål: Är du inte nöjd med högskolans hantering av dina personuppgifter har du alltid rätt att lämna klagomål till Datainspektionen.

Kontaktuppgifter till ansvariga studenter och handledare:

Kurs: Examensarbete i socialt arbete

Handledare: Christophe Foulter

Studenter: Esra Akan och Meriem Cherif

Genom mitt undertecknande nedan bekräftar jag att jag har tagit del av ovanstående information och är införstådd med hur mina personuppgifter kan komma att behandlas. Jag är medveten om att mitt deltagande är helt frivilligt och att jag kan avbryta mitt deltagande i studien utan att ange något skäl.

Datum och ort:

Underskrift

Namnförtydligande

Bilaga 3

“Särskilt utsatta områden - Hela listan

Vivalla, Örebro

Gottsunda, Uppsala

Alby, Botkyrka

Fittja, Botkyrka

Hallunda/Norsborg, Botkyrka

Husby, Stockholm

Rinkeby/Tensta, Stockholm

Ronna/Geneta/Lina, Södertälje

Araby, Växjö

Karlslund, Landskrona

Nydala/Hermodsdal/Lindängen, Malmö

Rosengård, Malmö

Södra Sofielund (Seved), Malmö

Bergsjön, Göteborg

Biskopsgården, Göteborg

Hammarkullen, Göteborg

Hjällbo, Göteborg

Lövgärdet, Göteborg

Tynnered/Grevgården/Opaltorget, Västra Frölunda

Hässleholmen/Hulta, Borås

Norrby, Borås

Skäggetorp, Linköping” (Expressen., 3 juni 2019).